

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

Letnik XVIII. V Ljubljani, decembra 1901. *12. zvezek.*

Prva adventna nedelja.

I. Prilike o prihodu Jezusovem k sodbi.

In jim je priliko povedal: Poglejte figovo drevo in vsa drevesa; kadar že brst poganjajo, veste, da je poletje blizu. Luk. 21, 25.

Nastopili smo sveti adventni čas, ki nas spominja onih štiritisoč let, v katerih je človeštvo hrepenelo po Odrešeniku ter se pripravljalo na njegov prihod. Preroki so ta prvi prihod že davno poprej napovedovali in so ga po vseh okoliščinah tako točno popisovali, da se ljudje niso mogli motiti gledé obljubljenega Mesije. A današnji evangelij ne govori o tem, nego o drugem prihodu Kristusovem k poslednji sodbi. Tega pa preroki niso tako opisali, ker za ljudi ob njihovem času je bil prvi prihod važnejši, ki je vsem, ki so bili nanj pripravljeni, prinesel mir in odrešenje. Za človeštvo po rojstvu Kristusovem pa je v nekem oziru imenitnejši drugi prihod in na ta se mora pripravljati, ker blagoslov in milosti prvega adventa že vživa v polni meri. Da bi se pa to lažje in gotovejše zgodilo, je Kristus sam opisal svoj drugi prihod po raznih njegovih okoliščinah. Tehtne resnice pa je rad v prilikah oznanoval, da so jih tudi preprostejši poslušalci lažje ohranili v spominu. Tako je Gospod tudi svoj drugi prihod opisal v raznih prilikah, katere vam hočem razložiti. Prepričali se bote, da nas vse te prilike opominjajo k čuječnosti in pripravljenosti za Jezusov prihod.

Današnji evangelij kliče vernikom: *Poglejte in povzdignite svoje glave, ker vaše odrešenje se približuje* (v. 28.). Da pa bodo vedeli, kdaj se jim približuje, kdaj prejmo od pravičnega sodnika bogato plačilo, se jim to naznani v raznih prilikah.

1. V današnjem evangeliju primerja Kristus svoj prihod figovemu drevesu, čigar odganjanje naznanja bližajoče se poletje. Isto smo slišali že zadnjo nedeljo, ko se nam je reklo: *Od figovega drevesa pa se učite prilike: Kadar je njegova veja že muževna in brst poganja, veste, da je blizo poletje.*

Prvi vzrok te primere je ta, ker bo sodnji dan pravične tolažil in razveselil, kajti on kaže, da je zima britkosti in žalosti minula in napočilo poletje veličastva, kakor nam cvetoča drevesa naznanujejo bližanje poletja, in se potem ljudje in živali razveselí. Po pravici se nebeško kraljestvo primerja letu — pravi sv. Gregor, ker takrat pojdejo memo oblaki naših bolečin in zasvetijo s solnčno jasnostjo dnevi večnega življenja. Zato opominja Gospod svoje služabnike, naj bodo veseli, rekoč: *Kadar se pa to začne goditi, pogledite in povzdignite svoje glave*, t. j. bodite vedri; kajti tedaj vsklijejo kosti pravičnih in se obdajo s svojim lišpom. Hudobnim pa se začne za poletjem, ki so ga na zemlji vživali, zima skozi vso večnost.

Drugi vzrok te prilike je ta, da bo, — kakor se ob poletju sadno drevje, posebno figovo, ki se je po zimi zdelo kot zamrzlo, lahko razloči od nerodovitnega, — tako tudi sodnji dan razodel sadove pravičnih, ki so bili tu zaničevani in prezirani. — Kajti ona življenjska moč božje milosti je v pravičnih skrita, zato se tako lahko ne spoznajo, zato se njih dejanja celó zaničujejo. Tako je bil Tobija vsled svojega oslepljenja, s čemer se ni razločeval od zavrženih, zaničevan od lastne žene, da ga je zasmehovala, rekoč: »Očitno je tvoje upanje prazno, in tvoje miloščine so se zdaj skazale.« (Tob. 2, 22.) Ali žena in znanci, ki so ga zasmehovali, so se ogoljufali, prenaglili, sad Tobijevih dobrih del se ni koj prikazal, ker je bila še zima; o pravem času, ko pride poletje, se bo pokazal. (Da Tobijevo upanje ni bilo zastonj, je znano, ker Bog ga je čudovito ozdravil po angelu Rafaelu.) Tedaj ob onem poletju bodo zavrženi rekli proti izvoljenim: *Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast! Glej, kako so zdaj šteli med otroke božje in njih del je med svetniki.* (Modr. 5, 4.)

Tretji vzrok te primere je to, da se, ko figovo drevo požene, več ni bati slane, ki bi poparila njegove mladike (kar se pri drugih drevesih večkrat zgodi). Tako tudi poletju pravičnih več ne bo sledila bridkost, kakor se bere v skr. raz. (21, 4.) *Bog bo obrisal vse solze od njih oči, in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine, ker poprejšnje je minulo.* Na zemlji ga ni veselja, da bi mu ne bilo primešano kaj grenkosti. In kako bi se veselili, če se spominjamo zadnje ure, smrti in sodbe? Ali po srečno prestani sodbi pravičnih nič več ne vznemirja nobena stvar skozi vso večnost.

2. Kristus primerja svoj prihod blisk'u, kakor sam pravi v zadnjem evangeliju: *Kakor blisk pride od solnčnega izhoda in se posveti do zahoda; tako bo tudi prihod Sinu človekovega.* (Mat. 24, 27.)

Pred vsem je blisk sam svetel; pa tudi to, kar je temno, razsvetli; tako bo prihod Kristusov očit in vsem jasen, ob istem času vsem viden, in bo razsvetlil skrivno temoto in razodel tudi najskrivnejše misli človeškega srca. Hitro kakor blisk bo tudi Kristus prišel k sodbi. Kako bodo osramočeni tisti, ki so se obotavljali z Bogom se spraviti, ki so se sramovali svojih grehov se spovedati mašniku.

Kakor nadalje blisk vsa srca prestraši zbog nasledujočega groma in treska in se mi pri bliskanju pokrižujemo ter kličemo ime Jezusovo, tako bo pogled sodnika Jezusa Kristusa za vse, ki imajo slabo vest, grozovit in strašen, ker vedó, da bo koj na to sledil strašni grom: *Poberite se spred mene, prekleti!*

Nič več jim tam ne bo koristilo pokrižanje in klicanje imena Jezusovega. Tisti, ki tukaj nočejo nič vedeti o njem in so podobni namestniku Feliks, ki je trepetal, ko mu je začel Pavel o sodbi govoriti, kako bodo pač mogli prestati šele pravo sodbo!

In kakor blisk traja le en trenutek, tako bo tudi sodba le kratka, morda ker zavrženi niso vredni dolgo gledati veličastva Jezusovega in svetnikov. Kakor je bil kralj Asuer, ko je izvedel za hudobni naklep Amanov, koj vstal od mize, pri kateri je z njim jedel, ter šel od gostije v vrt (Est. 7, 7.), tako se bo tudi Kristus, ko bodo razodeta hudobna dejanja brezbožnežev, hitro odtegnil njihovemu pogledu.

3. Svoj prihod primerja Kristus ženinu, ki gre k svoji nevesti in na ženitnino. (Mat. 25, 1.)

Kristus je ženin; cerkev pa verniki njeni udje, so njegova nevesta z njenimi spremljevalkami. Sedanji čas je takorekoč čas med zaročitvijo pa med ženitnino, čas, ko moramo držati ženinu obljubljeni zvestobo, čas poskušnje. Odtod izvira radost izvoljenih v skr. raz. (19, 7): *Veselimo se in radujmo, in dajmo mu čast; ker je prišla ženitnina Jagnjetova, in se je njegova nevesta pripravila.*

Ženin pride tako lepo napravljen, kakor le dopuščajó njegove razmere; tudi Kristus bo prišel z veliko močjo in veličastvom, pravi sv. evangelist (Mat. 24, 30. Luk. 21, 27.). Njegova oblast se bo pokazala v njegovi ysemogočnosti in v njegovem sodništvu, s čemur si lahko vse podvrže in uniči, če hoče. Pokazala se bo v sodelovanju angelov, ki so na njegov migljaj pripravljene maščevati se nad njegovimi sovražniki. Njegovo veličastvo se bo razodevalo nad svitlim telesom, ki presega solnčni žar; pa tudi v spremstvu neštevilnih svetnikov. Največja čast za Kristusa se bo pokazala takrat, ko se bo zmaščeval nad sovražniki, katerim je dolgo prizanašal in čakal njih poboljšanja. — Tako je Gospod govoril, ko je bil sklenil pogin Faraonov: *Jaz se bom povličal po Faraonu in po vsej njegovi vojskini trumi, in Egipčani bodo spoznali, da sem jaz Gospod.* (Exod. 14, 4.) Kakor pa bo ženinov kinč razveselil pravične, tako bo ranil in oslepil oči hudobnih.

V počeščenje ženina pridejo vsi gósti v svatovskem oblačilu; tako morajo priti vsi, ki so povabljeni k nebeški ženitnini, ozaljšani s posvečujočo milostjo in z dobrimi deli. To pomeni goreča svetilnica pa olje modrih devic (Mat. 25), to pomeni svatovsko oblačilo, brez katerega je vsak od kraljeve gostije odločen in pahnjen v vnanjo temo (Mat. 19.).

4. Zopet berem v sv. pismu, da Kristus prilikuje svoj drugi prihod s t a t o m.

Če bi hišni gospodar vedel, katero uro da tat pride, bi gotovo čul. (Mat. 24, 43.) Glej, pridem kakor tat. (Raz. 16, 15.) Enako pravi sv. Pavel (1. Tes. 5, 2): *Gospodov dan bo tako prišel, kakor tat po noči.* Iste besede rabi sv. Peter (2. P. 3, 10.).

Tat pride nesluteno in nepričakovano, da moramo vedno biti na straži in čuti. Ljudje so se pred občnim potopom menili varne, enako tudi Sodomci; ali hipoma je čez nje prišla jeza božja. Tako bo prehitel ljudi sodnji dan, ko se bodo najmanj nadejali, in sicer po pravici, ker se niso poboljšali. Zdaj jim je čas h kesanju odvzet, ker so ga tako dolgo zlorabili.

Tat ne pride krast, ko gospodar čuje, nego ko trdno spi. Tako pride oni dan čez grešnike, ne ko bedijo in se znajdejo v stanu, za dobro bolj sprejemljivem, nego če so bolj leni in zreli za pekel. Tako je bil Faraon v morje pogreznjen, ko je bil na vrhuncu svoje hudobne zakrknosti. Savel in Judež sta bila poklicana v večnost, ne ko sta bila še dobra, ampak ko sta bila najhudobnejša.

Tat nagovori gospodarja prijazno, če ga dobi čuječega ter mu nič žalega ne stori; če ga pa najde spečega, ga okrade in včasih tudi umori. Tako je Kristus čuječim kristijanom prijazen in jih ljubeznjivo sprejme vsled svetopisemskih besed: *Blagor tistim hlapcem, katere Gospod, kadar pride, najde čuječe.* (Luk. 12, 37.) Speče pa kaznuje in jim vse odvzame.

5. O svojem drugem prihodu govori Kristus tudi v podobi žetve. — Ob času žetve porečem žencem: *Poberite najprej ljuliko.* (Mat. 13, 30.) V skrivnem raz. (14, 14) se opisuje Kristus, ko pride k sodbi z ostrim srpom v roki, da zrelo žetev na zemlji požanje.

Pred žetvijo je njiva polna žita; kmalu po tem, ko je požeta, ni videti več ni bilke. Tudi zemlja je zdaj polna ljudi; po sodnjem dnevu pa bo prazna, da ni en človek ne bo ostal; nihče ne odide srpom angelov.

Dokler je strn še na polju, dobiva od zemlje še živelj, izpod neba pa sonce in dež; zato raste in zori; ko je požeta, pa ne dobiva nič več. Ali ni tako tudi z ljudmi? Dokler živé, so deležni milosti božje z neba in blagoslova sv. cerkve na zemlji; a ko jih smrt pokosi, nič več, ker tu so še na potu, tam že pri cilju.

Kakor so bilke na polju neenake, ene višje in polnejše kot druge, po žetvi pa vse padejo in so enake; tako je tudi v življenju velik razloček med ljudmi: eni gospodje, drugi sluge, eni bogati, drugi revni . . ., po smrti pa je enakost, nič razločka med njihovimi kostmi; enako morajo vsi stopiti pred sodnji stol. Ljulika se poveže v snopke (Mat. 13.), da se sežge; pšenica pa se spravi v nebeške žitnice.

6. Zpet primerja Kristus svoj drugi prihod mreži, ki se v morje vrže in zajme rib vsakega rodu. *Ko je napolnjena, jo izvlečejo, in na bregu sedé odberó dobre v posode, malovredne pa odmečejo. Tako bo ob koncu sveta: Angeli pridejo venkaj in bodo odločili hudobne iz srede pravičnih.* (Mat. 13, 47.)

Ribe se polagoma lovijo v mreže; ta se potegne k bregu, dobre ribe se obdržé, slabe pa vržejo proč ptičem v kljuvanje.

Tudi smrt polagoma vse pobira v svojo mrežo; ob sodnjem dnevu bo vse potegnila iz grobov; in angeli bodo šli ter ločili dobre od hudobnih. Kako žalostna bo ta ločitev! Srce poka, ko se moramo v smrti od svojih posloviti, a vendar upamo, da se bomo še videli. Ločiti se pa za vekomaj, bo strašno gorjé. Na to meri Gospod, ko pravi: *Tisto noč bota dva v eni postelji; eden bo sprejet, in eden puščen. Dve bote vkupaj mlele; ena bo sprejeta, in ena bo puščena; dva bota na njivi, in eden bo sprejet in eden bo puščen.* (Luk. 17, 34. Mat. 24, 40) Polovica jih bo ločena in zavržena.

7. Slednjič primerja Kristus svoj drugi prihod z občnim potopom. O tem pa pravi pri sv. Mat. (24, 37—39): *Kakor je bilo v dnevih Noetovih, tako bo tudi drugi prihod Sinu človekovega. Zakaj kakor so v dnevih pred potopom jedli in pili, se ženili in možile do tistega dné, ko je šel Noe v barko, in niso spoznali, dokler ni prišel potop in vseh vzel, tako bo tudi prihod Sinu človekovega.* — Grozovit je bil ta prizor ob potopu. Nebeške zatvornice so se odprle, vode od vseh strani skup drle, rastle višje in višje, segle v hiše, ljudi podile na griče in hribe, vse je bežalo, da bi se rešilo; povsod groza in smrtni strah! O, kakšen kes se je lotil ljudi, da niso poslušali svarila Noetovega! Kako radi bi se bili zdaj dali zapreti v barko Noetovo! A bilo je prepozno; vode so stopile čez najvišje gore in vse ugonobile.

Enak je bil še en drug potop v dnevih Lotovih, o katerem piše Luk. (17, 28.): *Ravno kakor se je godilo v dnevih Lotovih: So jedli in pili, kupovali in prodajali, sadili in zidali. Tisti dan pa, ko je Lot iz Sodome šel, je dežilo ogenj in žveplo z neba, in jih je vse končalo. Tako bo tisti dan, kadar bo Sin človekov razodet. O grozi onega dné še dandanašnji spričuje mrtvo morje.*

Splošna spridenost, posvetna zatopljenost, nevera . . . bodo ljudi tako zaslepile, da ne bodo videli pretečih znamenj, se ne zmenili za opomine, — in vendar bo njih pogin že pred durmi. Groze poslednjega dné so nastopile, ni je več rešitve, ker obsodba je nespremenljiva.

Na nekem mestu sv. pisma (Mat. 13.) se bere: *Tako je Jezus množicam govoril v prilikah, in brez prilik jim ni govoril, da se je dopolnilo, kar je govoreno po preroku, ki pravi: Odprl bom v prilikah svoja usta, in bom izrekel skrito od začetka sveta. Tudi mi smo v raznih prilikah Jezusovih gledali oni dan, ki je skrit v božjih sklepah od začetka, pa bo gotovo prišel in se bo*

dal spoznati po istih znamenjih, s katerimi ga opisuje Zveličar sam. Naša dolžnost pa je skrbno se pripraviti za ta osodepolni dan. Akoravno mi takrat ne bomo živeli, vendar tudi nam Gospod priporoča čuječnost, rekoč: *Kar vam pravim, vsem pravim: čujte.* (Mark. 13, 37.) Blagor nam, ako nas Gospod pri svojem prihodu najde čuječe, ker nas bo postavil čez vse svoje premoženje. (cf. Mat. 24, 47.) Amen.

A. Žlogar.

2. Pekel.

In hudobni pojdejo v večno trpljenje,
pravični pa v večno veselje.

Mat. 25, 46.

V vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči, in vekomaj ne boš grešil. (Sir. 7, 40) Tako nam govori sv. pismo. Štiri poslednje reči so pa: smrt, sodba, pekел, nebesa. S poprej omenjenimi besedami hoče torej sveto pismo reči: živa misel — umreti bo treba, Jezus me bo sodil o vsem življenju, in potem pridem ali v pekел ali v nebesa — ta resna misel človeka pretrese, da se skrbnejše varuje greha, da se ložje zveliča. Važen pomoček zveličanja je torej premišljevanje štirih poslednjih reči. In zveličani moramo biti, to je naš namen tu na zemlji. Najbolj skrbna za naše zveličanje je pa sv. mati katoliška cerkev. Ona skrbi za nas, kot mati za svoje otroke. Zato nam zopet danes, kakor pretečeno nedeljo, v spomin kliče — poslednjo, vesoljno sodbo — sodnji dan. Ona želi, da bi to sodbo večkrat v svojo dušno korist premišljevali; zlasti pa premišljevali izid, konec te sodbe: eni pojdejo v večno veselje, drugi pa v večno pogubljenje. Med enim izmed teh bomo tudi mi. Enim izmed nas bodo veljale besede: *Pridite, oblagodarjeni mojega Očeta* Drugim pa morda: *Poberite se izpred mene, vi, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom!* (Mat. 25.)

Prvi bodo vesele pesmi prepevale z nedolžnim Jagnjetom šli v nebesa, drugi bodo pa obupno klicali: *Gore, padite na nas, hribi, pokrite nas!* Raje bi videli, da bi jih gore žive podsule, kakor da bi šli v peklensko brezdno. Zakaj pač, predragi? Zato, ker je pekел v resnici nekaj strašnega, da si bolj strašnega niti misliti ne moremo. Premišljujmo to resnico!

1. V peklu prvič ni nobenega veselja. V nebesih je nepopisljivo veselje, mir in tolažba, s čimur se vse pozemeljsko veselje še primerjati ne dá. V peklu pa ni niti iskricice veselja, temveč sama žalost in obup. Kristus pravi: *Tam je jok in škripanje z zobmi*. Jok pomeni žalost, škripanje z zobmi pa obup. Kaka žalost vlada v hiši, ako leži na mrtvaškem odru kaka draga, rekel bi, nenadomestljiva oseba tiste družine! Vse je tiho in žalostno še mnogo dni pozneje. O, nepopisljiva večja žalost je v peklu. Zakaj? Zato, ker so zavrženi tam brez Boga. Duša, ki se je ločila od telesa, ničesar bolj ne želi, kakor to, da bi gledala svojega Boga. Zdaj ga šele spozna, kako lep je, veličasten in dober. Zato ona po smrti edino k njemu hrepeni, če se tudi v življenju ni zmenila zanj, četudi je bila vsa posvetna. Po smrti hrepeni in koprne po svojem Bogu — bolj kot jelen po studenčnici, bolj kot dete po svoji materi. In od tega svojega Boga so ločeni pogubljeni. — *Poberite se izpred mene!* zagrmel bo sodnikov glas — in ta glas jim bo napravil hujši rano, kakor da bi meč presunil njihovo srce. Vprašam te, krščanski otrok, ki še ljubiš svojo mater in očeta, ki si še popolnoma navezan nanje . . . ali bi te ne zbolelo, če bi ti oče ali mati z resnim obrazom rekla: Poberi se izpred naju! Ali vprašam te, krščanska duša, ki saj nekoliko ljubiš svojega Boga — ali bi te ne zadelo hudo, če bi zdaj slišala glas: poberi se izpred mene! In kaj bo šele sodnji dan, ko bodo zavrženi videli resni obraz Zveličarjev in zraven zaslišali pretresljiv glas: *Poberite se izpred mene, vi prekleti!* Nikdar več ne bodo gledali obličja božjega. Dà, kakor bi nebesa ne bila nebesa, ko bi ne bilo tam Boga, tako bi tudi pekel ne bil pekel, če bi tam imeli Boga. — Torej v peklu ni niti najmanjšega veselja, radosti — ni prav nobene tolažbe in polajšave.

2. Pa ne samo, da ni nobenega veselja tam, temveč ondi je polno trpljenja in muk na telesu in na duši. V čem pa obstoji to trpljenje? Po besedah Jezusovih je tam vedna, neprozorna tema. *Vrzite ga vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi*, slišimo brati v evangeliju. Tema je žalostna; luč, svitloba je vesela. V temi prebivati je mučno in dolgočasno. Zato tudi kaznjencem postré kazen s temo, da jih zapirajo v temnico, kamor ne sijejo kratkočasni solnčni žarki. In glejte, v peklu vlada mej tisoči in tisoči ta mučna, strašna tema — in sicer — celo večnost. K temu pride pa še pravo trpljenje. Žge jih peklenski ogenj. Kristus sam pravi: »Poberite se izpred mene v večni

og en j!« — In oni bogatin v evangeliju je prosil Abrahama: »Oče Abraham, usmili se me vendar in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojega prsta v vodo in ohladi moj jezik, ker grozovito trpim v tem pl a m e n u.« Kaj pomeni ta ogenj in kak je, o tem se sv. cerkev ni izrekla; vendar cerkveni očetje trdijo, da je pravi ogenj. Jezus sam ga tako imenuje in v svetem pismu ga na več krajih opisuje kot »peklenski ogenj, peč ognja, neugasljivi ogenj, ognjeno jezero.« In sv. Janez naravnost pravi v skrivnem razodenju: *Neverniki, preklinjevalci, ubijalci, nečistniki bodo imeli svoj delež v gorečem, ognjenem in žveplenem jezeru.* (21, 8.) — Že naš pozemeljski ogenj napravlja strašne bolečine, in nihče bi si ne upal dalj časa samo prsta držati v žrjavici ali na ognju. Veliko hujše bolečine pa napravlja peklenski ogenj, zato ker je drugačen. Zato pravi sv. Terezija, da je pozemeljski ogenj proti večnemu v taki primeri, kakor naslikan ogenj proti resničnemu. Naslikan ogenj nič ne peče, resničen pa. Tako je tudi večni ogenj neprimerno hujši od pozemeljskega. In v tem plamenu trpi zavrženi ne samo na enem delu telesa, temveč na celem životu. Zato po vsi pravici vpraša prerok Izaija: *Kdo izmej vas bo mogel v strašnem ognju prebivati? Kdo izmej vas bo mogel v večni žerjavici stanovati?* (Iz. 33, 44)

Opat na Sinajski gori, Janez Klimakus, je videl nekoč svojega kuharja zelo žalostnega in jokajočega, četudi je bil sicer zelo vesel. Bil je ravno pri ognjišču. Vpraša ga torej, zakaj je vendar tako žalosten, da joka? »Oh«, odgovori mu kuhar, »ako ta plapolajoči ogenj tu ogledujem in komaj prenašam njegovo vročino, četudi nisem prav zraven, ako to premišlujem, tedaj se spomnim na oni večni ogenj, ki po Kristusovih besedah ne bo nikdar ugasnil, in tedaj objokujem one, ki trpé v tem plamenu, kot evangeljski bogatin.«

O, predragi, da bi se pač tudi mi večkrat spominjali na ta kraj — večnega ognja! — Če človek tu na zemlji na duši ali telesu kaj trpi, mu pa vsaj dobri ljudje kaj pomagajo ali ga potolažijo. Toda, kdo pa zavržene tolaži? Kaka družba je tam? — Kristus nam odgovarja, rekoč: *Poberite se izpred mene v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom.* Torej hudobni duhovi, ki so skozi in skozi polni zlobnosti, so družba zavrženih. Ti duhovi kolnejo Boga, preklinjajo se tudi mej seboj. Tam so hudobni ljudje. Sv. Pavel jih našteva: to so pijanci, neverniki, krivičniki, lakomniki, nečistniki, preklinjevalci itd. In ti se vedno kolnejo mej seboj. Že tu na zemlji je majhen pekel, pravimo, kjer je vedni

prepir in pa kletev; in marsikdo v taki hiši ne more več prebivati; kako hudo je starišem, ako se otroci prepirajo mej seboj; kako hudo je dobrim otrokom, ako si oče in mati nista dobra... toda hujše je v peklu: tam ne poznajo nobene ljubezni, nobenega sočutja in usmiljenja. Ni ga prijatelja, kateremu bi mogli potožiti svoje gorjé. Najhujše je pa to, da se tam isti najbolj sovražijo, ki so se tu na zemlji pregrešno ljubili. Tukaj si slabi tovariši in tovarišice obetajo večno ljubezen, a tam se preklinjajo. Stariši svoje otroke in ti svoje stariše; predstojniki svoje podložne in ti svoje predstojnike. Eden preklinja dan svojega rojstva, drugi ječí pod bolečino pekočega ognja; tretji same jeze škriplje z zobmi. O, predragi, kako življenje, kaka družba je to — ne pozna ljubezni!

3. Posebno hudo trpljenje pa zavrženim napravlja črv, ki nikdar ne umre — pekoča v e s t. Ta jih muči bolj kot ogenj. Že tu na zemlji je marsikoga pekoča vest tako mučila, da si je vzel življenje.

Pripoveduje se o dveh bratih, da sta nekje storila veliko hudobijo. Pa ostala je tajna. Vest je pa vendar enega tako pekla, da je zunaj na polju prosil svojega brata, da naj ga ubije. Zgodilo se je to. Nato je šel brat-morilec sam k sodniku ter oznanil prejšnjo hudobijo in bratomorstvo.

Torej že tu je slaba vest najhujša kaznovalka, kaj šele tam! O, kako bo zavrženega peklo, ko bo videl neskončno dobrega Zveličarja, katerega je le žalil; ko bo videl krasna nebesa, katera je izgubil; ko bo videl zlobo greha, katerega je kriv. O, kako ga bo peklo, ko bo videl trumo izvoljenih znancev, prijateljev, s katerimi je na zemlji morda bival pod eno streho. Oni so zveličani, on pa ne. Kako ga bo bolelo, ko bo videl toliko vernih, bogaboječih, spokornih kristijanov, katerim se je posmehoval tu na zemlji. Ti so zveličani, on pa ne. In sam sebi bo moral reči: »Sam si kriv pogubljenja. Tudi jaz sem imel tiste pripomočke, kakor ti; tisti verski nauk, kakor ti, a jaz sem vse to zametoval! Nisem se hotel premagovati — sam sem kriv!«

4. Najhujše bo pa to, da bo strašno trpljenje v peklu trpelo v e k o m a j, t. j. brez konca in kraja — »zmirom, zmirom to trpi, nikdar, nikdar konca ni«. Kristus pravi: »Poberite se izpred mene v v e č n i ogenj!« Tudi tu na zemlji je marsikaka bolečina huda, a sladí jo sladko upanje, da bo enkrat nehala. Bolnik se v hudi bolezní tolaži z upanjem, da bo ozdravel ali, da si bo z voljnim potrpljenjem zaslužil krasno krono v večnosti. Jetnik se

tolaži z upanjem, da bo enkrat prost; s kratka: vse pozemeljsko trpljenje tolaži upanje, da bo boljše. Tega upanja zavrženi nimajo. Dá, ko bi le nekoliko upanja imeli: recimo — čez toliko milijonov let bodo pa rešeni — potem bi bili sredi muk vsi veseli; toda tega upanja nimajo. »Ex inferno nulla redemptio« — iz pekla ni rešitve več. *Med vami in nami je velik prepad, da se od tu ne more k vam, in od vas ne k nam priti*, je rekel Abraham bogatinu; mi ne bomo izgubili nebes in vi ne bote rešeni iz pekla. — »Zmirom, zmirom — nikdar, nikdar«, tako bije zavrženim peklenska ura neprenehoma na uho. Zmirom bote ločeni od Boga in nebes, nikdar več ne bote prišli iz teh muk. O zares — večnost, kako strašna si ti! Ti šele spremeniš pekel v pravi pekel!

Predragi! To so pretresljive resnice o peklju. Videli ste, da se nismo izmišljevali, temveč vse smo dokazali na podlagi Kristusovih besed. Vendar s tem trpljenja v peklju še nismo dovolj opisali, ker se sploh to ne dá. Kakor o nebesih, tako bi mogli reči tudi o peklju: Oko ni videlo, uho ni slišalo, nobenega človeka srce ni občutilo, kar je Bog strašnega pripravil njim, ki v smrtnem grehu umrjó. Da nas torej ne bo zadela ta grozna kazen, zato ubogajmo opomin sv. Bernarda, ki pravi: »Zdaj v duhu rad stopaj v pekel, da ti ne bo treba enkrat v resnici vanj iti!« — To je: zdaj rad premišluj te muke, obžaluj in spovej se svojih grehov v adventnem času, in pekla se ti ni bati. Amen. —k.

Praznik brezmadežnega spočetja Marijinega.

I. Marija, mati milosti, naše upanje.

Pri meni je vsa milost življenja in resnice, pri meni vse upanje življenja in kreposti. Sir. 24, 25.

Krščansko-katoliško ljudstvo je vsikdar kazalo posebno pobožnost do Marije, Matere božje, ter branilo njeno čast in prednosti, od Boga ji podeljene; in po vsej pravici. Marija je prava mati včlovečenega Sinu božjega, Jezusa Kristusa, torej ji gre vsa čast, ki se spodobi tako vzvišeni Materi; ona je pa kot Mati božja tudi naša duhovna Mati, torej je sveta dolžnost kristijanov kot njenih otrok, da jo spodobno časté in branijo njeno čast. To se je

na sijajen način pokazalo že v starodavnih časih krščanstva, ko se je zloglasni krivoverec Nestorij drznil tajiti, da je Marija res prava Mati božja. Proti tem krivim naukom se je zbralo na cerkvenem zboru v Efezu l. 431. dvesto škofov, katerim je predsedoval sveti Ciril, škof aleksandrijski, kot namestnik papežev; in vsi so enoglasno obsodili in zavrgli nauke Nestorijeve; verno ljudstvo, ki je željno pričakovalo srečnega izida tega zbora, je dalo duška svojemu veselju, ko je slišalo to rzsodbo, ter je glasno proslavljalo Marijo in zahvaljevalo cerkvene dostojanstvenike, da so tako odločno branili njeno čast.

Marija je resnično Mati božja, ker iz nje se je rodil Jezus, včlovečeni Sin božji; zato po pravici pravi sv. Tomaž Vilanovski: »Karkoli želiš o tej Devici vedeti ali razumeti, vse najdeš izraženo v teh kratkih besedah: iz katere se je rodil Jezus.« Vse prednosti, katere ima Marija pred drugimi ljudmi, je dobila od Boga zato, ker je bila od vekomaj izvoljena Mati Sinu božjega. Izmed vseh prednosti pa je prva njeno brezmadežno spočetje, katerega slavni spomin obhaja vesoljna katoliška cerkev kot slovesen praznik Marijin. Mariji, brezmadežni Devici, veljajo svetopisemske besede: *Pri meni je vsa milost življenja in resnice, pri meni vse upanje življenja in kreposti.*

Na podlagi teh besed premišljujmo danes: I. Marija je mati milosti, II. Marija je naše upanje.

V imenu Jezusa in brezmadežne Device Marije!

I. Hudobni duh, poglavar pekla in zagrizeni sovražnik Boga in človeka, je držal v močne verige ukovan ves rod človeški, vsi otroci Adamovi so bili njegovi sužnji: le en otrok je rešen te sužnosti, je prost teh verig; in ta otrok ima streti oblast pekla. Vse vničuječ požar požiga svet ter ga spreminja v žalostno puščavo: le eno drevo stoji sredi tega ognja nepoškodovano, mogočno raste, zelení, cvete, rodi sad, kateri ima rešiti vse ljudi. — Neusmiljen, krvoločen trinog gospoduje na zemlji, vse se vpogiblje njegovi krutosti: le eno mesto se ne udá njegovi oblasti, zmagoslavno odbija vse njegove napade; in to močno mesto ima nadvladati ves svet. — Ta presrečni otrok, to prekrasno drevo, to mogočno mesto je Marija, brez madeža spočeta. Pri njej je vsa milost življenja in resnice. To nam spričuje: 1. Angeljski pozdrav: »Češčena — milosti polna

— Gospod je s teboj — blažena si med ženami.« Nadangel pozdravi Marijo v imenu Boga, torej Bog sam pozdravi Marijo po svojem angelu: Češčen a — zares vredna, da te vse stvari časté v nebesih in na zemlji; zakaj Bog sam te pozdravlja in ti hoče pokazati svojo posebno naklonjenost in ljubezen; pozdravlja te Bog Oče kot svojo od vekomaj izvoljeno hčer, pozdravlja te Bog Sin kot svojo prevzvišeno Mater, sv. Duh te pozdravlja kot svojo presveto nevesto. — Milosti polna — ti si prekrasni umotvor, čudež stvarjenja, predragocena posoda, v katero je vse-mogočni Stvarnik izlil vse milosti in dobrote, katere je namenil revnim otrokom Adamovim, da jih ti njim deliš, da si jim ti dobrotljiva Mati. — Gospod je s teboj — glej, o Marija! Gospod nebes in zemlje, edinorojeni Sin večnega Očeta te je izvolil v svojo Mater, po tebi se hoče včlovečiti, tebe hoče imeti za pomočnico pri imenitnem delu svoje neskončne ljubezni, pri odrešenju sveta; s teboj hoče bivati tu na zemlji, tebi kot Materi svoji biti pokoren, tebe hoče povzdigniti nad vse zveličane duhove, po tebi streti glavo stari kači, po tebi oblagodariti vse človeške otroke, ker tebe hoče postaviti delivko vseh milosti svojih. — Glej, zato si ti blažena med ženami, ker ti edina izmed Evinih otrok imaš to prednost, da si bila brez madeža izvirnega greha spočeta, da nad teboj nima nobene pravice in oblasti hudobni duh. Dal je dobrotljivi Bog drugim izvoljencem svojim imenitne darove, da z ognjem svoje besede in čudovitimi deli preganjajo temo nevednosti in neverstva ter užigajo v srcih ogenj božje ljubezni; dal jim je gledati svete skrivnosti in sklepe svoje previdnosti v času prihodnjem, dal jim je oblast nad svojim Telesom in rešujo Krvjo, dal jim pravico odpustčati grehe; toda ti, preblazena, presegaš, nadkriljuješ vse, ker le ti sama si brez vsakega madeža, ti edina prečisto zrcalo, iz katerega odseva čista, nikdar oskrunjena podoba božja. Ti si blažena med ženami, ker le iz tebe se je rodilo *solnce pravice, Kristus, naš Bog*, pa čudno tako, da je prekrasna cvetica tvojega devištva ostala neoskrunjena po besedah angelovih: *Sv. Duh bo prišel v te in moč Najvišjega te bo obsenčila; in kar bo iz tebe rojeno Sveto, se bo imenovalo Sin božji.*

2. Dà, resnično, pri Mariji je vsa milost življenja in resnice, ker ona nam je rodila Jezusa, ki je *pot, resnica in življenje*; pot, po kateri je nam varno hoditi, da ne zgrešimo svojega namena; resnica, katero moramo verovati in dejansko izvrševati v svojem življenju; življenje, katero mora duša naša

živeti tu na zemlji po milosti božji do konca, da doseže po smrti telesa presrečno življenje v nebesih brez konca. — *Dà, Jezus je resnica, ker je zato prišel na svet, da daje pričevanje resnici; on je tista luč, ki razsvilljuje vsacega človeka, ko pride na svet. Kristus je večna resnica, izišla iz naročja večnega Očeta, ker nebo in zemlja bota prešla, njegove besede pa ne bodo prešle nikdar.* In blagor mu, kdor to resnico prav spozna, čegar duša je razsvitljena po tej resnici, čegar srce se raduje v izvrševanju te resnice, zakaj on ima v sebi pravo življenje. Jezus je življenje naših duš. *Brez mene ne morete ničesa storiti,* pravi on sam, *brez mene ste veje, odsekane od debla, ki ne morejo roditi sadú, marveč se posušé in vržejo v ogenj, da zgoré; brez mene tavate po temi; kdor pa meni nasleduje, ne hodi po temi; brez mene ste mrtvi; kdor pa mene uživa, ima večno življenje.* Jezus Kristus pa je kot človek Sin Marije, in kakor ne more nikdo priti k Očetu, ako ne po Jezusu, tako hoče on, da tudi k njemu pridemo po Mariji; njej je izročil zaklad vseh milosti svojih, njo je postavil usmiljeno Mater vseh vernih sirot. Torej je res pri Mariji vsa milost življenja in resnice. Zato pribežimo k njej, zakaj:

II. Pri Mariji je vse upanje življenja in kreposti.

1. Mi smo »zapuščeni otroci Eve, ki žalostni in objokani zdihujemo v tej solzni dolini.« Eva, naša prva mati, je nas izdala, izdala v oblast hudobnega duha, katerega zapeljive besede je poslušala, ko je okusila od Stvarnika jej prepovedani sad; izdala nas je sužnosti greha, ki ga je nam zapustila kot prežalostno, nesrečno dedščino; izdala nas je viharjem skušnjav in grešne poželjivosti, ki neprestano kakor silni valovi butajo ob nas, grozeč se nam, da nas pokopljejo v temni grob večnega brezdnja; izdala nas je telesnim revam, da moramo v potu svojega obraza jesti vsakdanji kruh, da moramo ječati in zdihovati pod težo trpljenja in britkosti; izdala nas je blede smrti, da moramo vsi okusiti grenkost ločitve duše od telesa v groznem strahu neznane večnosti. Eva nas je zapustila. Sama po pravici pahnjena iz presrečnega raja na opustošeni svet, sama brez milosti božje zdihujoča v trdi sužnosti hudobnega duha, sama brez potrebne pomoči sredi med silnimi valovi boreča se za življenje duše in telesa, kako naj bi ta zapuščena reva pomagala svojim otrokom! Kako bi jih ona rešila krute oblasti hudobnega duha, v kateri je sama ječala; kako jim pridobila milost božjo,

katero se je sama nevedno storila, kako bi ona potolažila pravično jezo božjo, katero je sama izzvala nad-se in vse svoje otroke, kako jim odprla vrata svetega raja, katera je ona z nepokorščino tako trdo zaklenila! Ni mogoče, ni mogoče! Mi smo zapuščeni Evini otroci, žalostni in objokani zdihujemo v tej solzni dolini, ker nam je zatonila mila zvezda sladkega upanja, ker se nam je skrilo svitlo solnce pravice!

2. Toda ne, obupati nikar! Glej, mila zvezda sladkega upanja se dviga zopet izza gorâ, razgrnejo se temni oblaki, milostljivo nebo nam pokaže zopet svoje jasno obličje in zasije nam *solnce pravice*. Glej, spočeta je druga Eva, vsa čista in brezmadežna, in radostni glasovi odmevajo širom sveta: Češčena Kraljica, Mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena!

Prokletstvo grozno je bil izrekel pravični Bog nad zemljo zavoljo greha prve Eve, a sedaj se milostno ozira iz svetega raja na zapuščene njene otroke, ker prosi za nje druga mati, nova Eva, Marija brezmadežna, prijateljica božja, polna milosti in svetosti. Kako naj Bog grozi se še ljudem na zemlji, kako naj svoj srd še zdaj izliva na-nje ko prekrasno delo njegovih rok, Devica, brez madeža spočeta, preljubljena njegova hči, mati njegovega Sina dviga k njemu deviške svoje roke v goreči molitvi, ki puhti enaka najprijetnejši vonjavi iz njenega presvetega srca, proseč usmiljenja, odpuščanja, milosti svojim revnim otrokom! Da, taki prošnji, tej molitvi ne more ostati zaprto Srce božje, in zato, glej, odpre se sveto nebo in iz njega na zemljo padajo obilni darovi, lije dobrodejni dež milosti božjih na revne Evine otroke, ker za-nje prosi Marija, prijateljica božja.

Marija, čudež božjega stvarjenja, izvoljena izmed vseh otrok človeških, je vendar otrok človeški. Živi na zemlji, hodi po tej tužni dolini solz, okuša bolečine in britkosti, nezaslužene sicer, pa okuša jih iz ljubezni do Boga in do svojih otrok, da dela pokoro za njihove grehe; trpi uboštvo, zaničevanje, zapuščenost; vidi sama trpljenje svojih otrok in ona trpi ž njimi; vidi njihovo nesrečo in jo čuti ž njimi; vidi njihove nevarnosti in jih želi rešiti; vidi široko zijati žrelo peklenskega brezdna, da pogoltne duše njenih otrok, pa jih brani in vleče nazaj, kazoč jim vrata nebeškega raja, kjer jih čaka neskončna radost. Da, Marija je resnično naše upanje, ker ona je naša usmiljena Mati, ki ima dobro srce za svoje otroke, pa tudi moč, da jim pomaga.

Mogočno se šopiri na ognjenem prestolu poglavar pekla in razpošilja svojo vojsko širom sveta, da čim več nesrečnih ujetnikov človeških pripeljejo pod njegovo oblast; strup zmote in laži, strup pregrešnega veselja in vihar razburjenih strasti, hudobija in zlobnost sprijemih ljudi, krivične postave in nasilstvo — vse služi poglavarju teme, da skuša doseči svoj zlobni namen; v večno nesrečo pahniti rod človeški. Pa blagor človeku, ki v Marijo zaupa in k njej se zateka v svoji potrebi. Mogočna kraljica dvigne roko, in kača peklena se zvija in krči, jeze se peni, pa umakniti se mora in škodovati ne more njemu, ki stoji pod varstvom deviške Matere Marije; ona mu daje moč, ga tolaži in krepeča, ga varno vodi po potu življenja skozi strme pečine, požrešne zverine, bučeče viharje do kraja večnega mirú in veselja. — O resnično, pri Mariji je vse upanje življenja in kreposti!

Pri meni je vsa milost življenja in resnice; pri meni je vse upanje življenja in kreposti, te svetopisemske besede veljajo res Mariji, brez madeža spočeti Devici. Ona je milosti polna, ž njo je bil vedno in je Gospod nebes in zemlje, ona je Mati Jezusova, delivka vseh milosti. Marija je naše upanje kot naša milostljiva Mati in mogočna kraljica, ki hoče in more izprositi nam vse potrebne milosti, da tukaj po njenem zgledu sveto živimo, tam pa se ž njo v rajú nebeškem vekomaj veselimo. Zato pa častimo Marijo, proslavljajmo vedno njeno sveto ime, ker ona je vredna, da jo častimo; saj jo je sam Bog počastil in visoko povzdignil nad vse ljudi, povikšal nad vse nebeške duhove. Torej častimo Marijo, prekrasno Devico in Mater prečudno. Naj nam ne mine dan v življenju, da se ne bi priporočili tej predobrotljivi Materi; ko v jutro nas dan zbudi iz sladkega spanja, ko opoldne pripeka solnčna vročina, ko v hladnem večeru zahaja solnce za gore, spominjajmo se Marije v pobožni molitvi. Ko nam britkost stiska srce, ko nas muči skrb za življenje, ko nas bolezen priklene na posteljo, ko nam pretí vihar skušnjav, ko nas zalezuje duh peklenški, tedaj kličimo zaupljivo Marijo na pomoč, in ona nas ne bo zapustila! Ko pa nam bo bila zadnja ura, tedaj o Marija, prôsi ti za nas, da v tvoje roke izročimo svoje duše, da jih pripelješ v raj nebeški, kjer homo tebe in Jezusa v neizrekljivem veselju častili vekomaj. Amen.

J. Slavec.

2. Marija — uzor krščanskega zatajevanja.

Češčena, milosti polna! Luk. 1, 28.

Avstrijski cesar Ferdinand I. je prejel še kot mlad deček dragoceno žepno ogledalo v dar. Kmalu pa je zapazil njegov učenik, da mladi cesarjevič to ogledalo vedno seboj nosi in se več, kakor je potreba, ogleduje v njem. Zategadelj se je kot moder učenik in vzgojevalec jel bati, da ne bi mladi cesarjevič pri pogostnem ogledovanju samega sebe v tem ogledalu postal preohol, prenečimuren in prevzeten, ter je zahteval, da naj se mu odvzame ogledalo. Ali ko vanj silijo, da naj oddá ogledalo, najdejo, da je cesarjevič ogledalno steklo iz okvira vzel in mesto njega notri dejal podoba Matere božje. Kar je torej tolikrat v tem zrkalu tako prisrčno rad ogledoval, ni bila njegova podoba, ampak podoba Matere božje, katero je po otročje častil. Sevé, da se odslej nad cesarjevičevim ogledalom ni nihče več izpodtikal.

Za katoliškega kristijana pa, razen sv. razpela, tudi jaz ne vem za nobeno drugo zrkalo, v katerem naj bi se večkrat in z večjim pridom ogledoval, kakor je podoba Matere božje. V Marijinem življenju in v svitlobi njenih čednosti in zgledov vsakdo lahko vidi, kakšen je in kakšen bi imel biti. To je pa tudi namen sv. katoliške cerkve, zakaj je Mariji v čast in nam v zgled postavila skozi leto toliko praznikov Marijinih. Zato smo v teku cerkvenih let premišljevali že veliko veliko Marijinih zgledov, in k tem dodam danes še tega, kako nam je Devica Marija postala uzor krščanskega zatajevanja: I. z ogibanjem dušnih nevarnosti, II. z molčanjem, in III. s potrpljenjem. — O tem me zvesto poslušajte v imenu brezmadežne Device Marije!

Kako potrebno nam je zatajevanje samega sebe, razvidimo iz zapovedi Jezusove, ki se glasi: *Kdor hoče za menoj priti, zataji naj sam sebe, zadene svoj križ in hodi za menoj.* (Luk. 9, 23) Uzor takega zatajevanja nam pa ni le on sam, ampak tudi posebno njegova mati Marija, in to najprej I. z ogibanjem. Ta beseda od nas zahteva, da se na vso moč varujemo ljudi in okoliščin, kjer je naša čednost v nevarnosti. Kako je torej Marija izpolnovala to zapoved? Poglejte, ogibala se je Heroda kot sovražnika Jezusovega, in ogibala se vsega nepotrebnega pečanja z ljudmi.

Kako se je Heroda ogibala, nam je znano. Komaj je angel razodel Jožefu, da Herod detetu streže po življenju, je vstala še po noči in bežala z detetom Jezusom v Egipet. Pot, katero je

morala mlada, nežna devica iz kraljevega rodú storiti, je bila dolga in težavna; zapustiti ljubi dom, svojo očetovsko hišo, znance, prijatelje in sorodnike, je bilo gotovo trdo. — A šlo se je za to, da reši življenje svojemu božjemu detetu; in gledé na to Mariji ni bila nobena težava prevelika in nobena nevarnost prestrašna. — Kristijani! Tudi za naših časov še živé Herodi, kajti *veliko*, pravi apostol (Fil. 3, 18.) *jih živi, kakor sovražniki križa Kristusovega*. Vsak, ki te hoče zbegati v tvoji veri, te zapeljati na kriva pota, v krivičnost, k nezmernosti, k napuhu in v nečistost, je Herod, ki zalezuje tvojo dušo, ki hoče umoriti Jezusa in te oropati posvečujoče milosti božje. Ako ti je torej tvoja duša, tvoj Zveličar Jezus Kristus in njegova posvečujoča milost ljuba in draga, ogni se, beži po zgledu Marijinem; zakaj, če se le količkaj obotavljaš, morda se že v tem trenutku Herodom tvoje duše posreči, da se veselé in posmehujejo tvojemu padcu: *Če te pohujša tvoja roka ali tvoja noga, odsekaj jo in vrzi jo od sebe*, ti pravi Kristus (Mat. 18, 9.); *če te pohujša tvoje oko, izderi ga in vrzi ga od sebe; zakaj bolje ti je, da greš kruljev ali z enim očesom v življenje, kakor imeti dve roki, dve nogi ali dvoje očes in vrženemu biti v večni ogenj*.

Pa ne le hudobnih ljudi se varuj, ampak tudi nepotrebnega pečanja z ljudmi se ti je po zgledu Marijinem ogibati. Sv. Ambrož pravi o Devici Mariji: »Šla je redkokaterikrat iz svoje hiše, razen v tempel božji, in še tedaj ne brez spremstva. Ona ni iskala ljudi, ampak le Boga je hotela imeti za pričo vsega tega, kar se je godilo v njeni prelepi duši. Pogledala je moškega le takrat, če njeni deviški sramežljivosti ni bilo treba zarudeti.« Tako sveti Ambrož. In res jo tako nahajamo v vseh popisih sv. evangelija. Posebno jo zastonj iščemo pri tacih priložnostih, kjer bi jo bila doletela kaka čast ali odlikovanje. Nahajamo jo pač pod križem njenega božjega Sina; a ni je tam, kjer hoče ljudstvo njenega Sina vzeti in kralja storiti; ni je tam, kjer žena izmed množice povzdigne svoj glas: *Blagor telesu, ki je tebe nosilo, in prsom, ki so tebe dojile*. (Luk. 11, 27.), in ni je tam, ko ljudstvo Zveličarja s hosanaklici spremlja v Jeruzalem in mu vejice in oblačila stelje in razgrinja pod noge. Vidite, to je deviška čednost sramežljivosti in ogibanja neptrebnega pečanja z ljudmi. — To posnemajte, mladeniči in dekleta, da vam v tovarišiji in pečanju s svetom ne zvene venec nedolžnosti, ali se vam vsaj tega venca najlepše cvetice ne ospejo!

Kakor pa v ogibanju dušnih nevarnosti, tako je bila Marija 2. v molčanju uzor zatajevanja same sebe. Molčanje je bilo Mariji priljubljeno, in to še posebno gledé na lastno čast.

Že nek paganski modrijan prav dobro opomni, da se je še malokateri kesal, ker je molčal; veliko pa se jih je kesalo, da so govorili. Če torej pogledamo v sv. evangelij, najdemo, da je Marija govorila pri oznanjenju angelovem: *Kako se hoče to zgoditi, ker moža ne spoznam?* in pa: *Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.* Marija tedaj govori le toliko, da spozna božji sklep, kako da hoče postati mati božja, ker je storila sklep vednega devišstva, in pa da naznani svojo ponižno udanost v voljo božjo. Marijo slišimo nadalje govoriti pri obiskanju Elizabete, kjer njen jezik in njena duša povelečuje Gospoda, da se je ozrl na nizkost svoje dekle. Marijo slišimo govoriti v templu, kjer je Jezusa zopet našla, da mu je razodela svojo veliko skrb in ljubezen. In Marijo slišimo govoriti na ženitnini v Kani Galilejski, kjer je svatom izprosila vina. Njeno govorjenje obsega torej neposredno ali čast in hvalo božjo ali kak pouk ali kako prošnjo za stiskano ljudstvo. Sicer je molčala, a tem bolj, pravi sv. evangelij, vse to premišljevala v svojem srcu. — Kristijani! Ali ljubimo tudi mi molčanje? Že v bukvah pregovorov beremo: *Kjer je veliko govorjenja, se brez greha ne izide* (10, 19.). In sveti apostol Jakob nas opominja, da naj bo vsak človek hiter k poslušanju, kasen pa k govorjenju, (1, 19.) in pravi: *Jezik je sicer majhen ud, pa velike reči napravlja. Poglej, kako kak majhen ogenj zažge velik gozd! Tudi jezik je ogenj, svet poln hudobije.* (3, 5. 6.) Tako sv. Jakob, in skušnja le preveč potrjuje resnico njegovih besedi. Zato pristavi apostol: *Blagor mu, kdor s svojim jezikom ni padel, zakaj kdor se z jezikom ne pregreši, je popoln mož.*

Posebno pa je nad Marijo posnemanja vredno njeno molčanje gledé na lastno čast. Nikoli in nikjer se ni sebe hvalila, ampak vedno in povsod dajala čast in hvalo njemu, kateremu edino gre le čast in hvala. Pri pozdravljenju angelovem je molčala in bila vsa zbegana, odkod more to priti. Ko jo je Elizabeta zopet pozdravila kot blaženo med ženami, je obrnila Marija vso čast na Boga, rekoč: *Moja duša povelečuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju, ker velike reči mi je storil on, ki je mogočen in sveto njegovo ime.* (Luk. 1, 46.) Da, še celó takrat, ko jo je mislil sv. Jožef pred angelovim sporočilom skrivaj zapustiti, bi se bila Marija lahko sklicala na angelovo oznanjenje;

a tudi tedaj je molčala, prepustivši Bogu samemu razodenje skrivnosti spočetja sinu božjega. — Kaj ne, kako vse drugačno je naše obnašanje, kadar se gre od strani ljudi prejemati čast in hvalo? O, kako zevajo nekateri slavohlepneži po tem praznem kadilu, da je ni skoraj besede iz njih ust, ki bi ne dišala po lastni časti in hvali. Spominjajmo se torej zgleđa Marijinega, da je molčanje prelepa čednost zatajevanja samega sebe, ter v svojem srcu kličimo z Davidom: *Ne nam, o Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu dajaj čast.* — Molimo z besedami in s srcem: »Posvečeno bodi tvoje ime. — Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu!« Marija je:

3. uzor zatajevanja v svojem trpljenju. Le pogledjmo ob kratkem, kaj in kako je trpela. — Vse njeno življenje je bilo skup sklenjena veriga trpljenja. Akopram iz kraljevega Davidovega rodú, je bila ubožna in zaničevana. Živelá je v malo čislánem mestecu v Nazaretu, in prišedši v Betlehem, je še niti v hišo niso marali sprejeti, temveč je morala v hlevu iskati prebivališča za svoje božje dete. In če je njen Sin rekel, da nima tolikanj, kamor bi položil svojo glavo, o kako uboga je morala biti njegova mati, ker sicer bi mu bila gotovo srčno rada podelila kaj svojega. In koliko je potem vse pretrpela zaradi svojega božjega Sina! Simeon jej je rekel v templu, da bode meč bolečin prebodel njeno srce, in oh! kolikrat in kako hudo se je to nad njo izpolnjevalo. Koliko nasprotovanja, koliko preganjanja je prestal njen Sin! Kdo bi si mogel misliti, da vse to nasprotovanje in preganjanje tudi ni zadelo njegove matere Marije? Ko je bil še otrok, je delila ž njim trpljenje egiptovskega pregnanstva. In kdo more izreči ali zapopasti bolečine in trpljenje materino od tiste noči naprej, ko so ga vjeli, zvezali, zasramovali in bičali, ga od sodnika do sodnika vlačili, mu trnjevo krono v glavo zabili, ga s težkim križem obložili, ga nanj pribili in med nebo in zemljo povzdignili, ko ga je pod križem stoječa slišala tožiti: *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?* — *Žejá me!* — *Dopolnjeno je! Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!* — ko ga je videla nagniti glavo ali videla teči kri in vodo iz njegove odprte strani, ali ko ji je mrtev ležal v njenem naročju! Pač lahko je tožila: *Velika, kakor morje, je moja žalost!* — *O, vi vsi, ki greste memo po poti, postojte in poglejte, če je bolečina, kakoršna je bolečina moja!* (Žal. 1, 12.) In kako je to trpela? S čudovito srčnostjo, da nikdar najmanjše pritožbe ni bilo iz njenih ust. Dá, med tem, ko bi bila vsaka druga mati pri pogledu tolikih bolečin

svojega sina morala pasti v omedlevaro in umreti, je o Mariji rečeno, da je pod križem samostojno stala, ne oprta ne na učenca Janeza, ne na Marijo Magdaleno. Da je pa Marija to neznansko bolečino s toliko čudovito srčnostjo mogla pretrpeti, to je prihajalo od posebne milosti božje in pa iz zavednosti, da je poleg Simeonovega prerokovanja ta smrt božjega Sina v sklepu nebeškega Očeta za spravo naših grehov. Misel, katera je Marijo podpirala, da se pod butaro trpljenja in bolečin ni zgrudila, so bile njene vedne besede: *Dekla sem Gospodova, zgôdi se mi po tvoji besedi.* — Ker je pa Marija vse to tako velikodušno pretrpela, zato je tudi zaslužila, da je sedaj tolažnica žalostnih in pomoč kristijanov.

Zatekajmo se torej k mogočni naši Materi v žalosti, v nadlogah in trpljenju, da z ogibanjem dušnih nevarnosti, z molčanjem in potrpljenjem postanemo njej podobni ter za njo dospemo po njeni priprošnji, kjer bomo kot njeni otroci najsrečnejši pri svoji nebeški materi. Amen.

M. Torkar.

Tretja adventna nedelja.

Kako potreben nam je kes in kako ga obudimo.

Pripravite pot Gospodov. Jan. 1, 24.

Željno pričakovani čas, katerega so napovedovali preroki, in katerega so se veselili stari očaki, da ima priti obljubljeni Odrešenik, je prišel. Že niso bili judje več sami svoji gospodarji, ampak pod rimsko oblastjo; in bilo je ravno petnajsto leto, odkar je Tiberij nad njimi cesaril, ki je imel po judovskem svoje namestnike. Ob tem času je imel priti Zveličar na svet, kakor je stari očak Jakob prerokoval na smrtni postelji, rekoč: *Ko bo kraljeva palica vzeta od Juda, bo prišel tisti, ki ima priti, in katerega čakajo narodi.* (Mojz. 1, 49. 10.) Že oznanuje Janez, Caharijev sin, poklican od Boga, grešnemu svetu pokoro ter pripravlja ljudi na vredni sprejem Zveličarjev, kakor je prerok Izaija že davno pripovedoval.

Ravno ta glas pokore, katero je sv. Janez oznanoval v puščavi, pa velja tudi nam, ako se hočemo vdeležiti odrešenja in večnega zveličanja. Le ena sama deska nam je dana, po kateri moremo oditi večnemu pogubljenju — in ta je — prava pokora.

Če ne bomo storili prave pokore, pravi Zveličar, se bomo vsi pogubili.

Toda kako malo kristijanov je, ki bi spoznali, kako jim je potrebna pokora; še manj pa jih je, ki bi v resnici delali pravo pokoro. Kakor so se ob času sv. Janeza Krstnika pustili mnogi v vodi krstiti, ter so potem mislili, da je s krstom v vodi vse storjeno, ravno tako se tudi premnogi kristijani v sedanjih dneh zanašajo le na golo površno spoved ter mislijo, da gredó že opravičeni domov, če po zaniknem izpraševanju samega sebe povedó nekatere male pregreške, za najmenitnejše tirjatve prave pokore pa, t. j. za resnično, srčno žalost nad svojimi grehi in za trdne sklepe poboljšanja — se ne menijo.

Storite vredni sad pokore, kliče sv. Janez! Vredno, pravo pokoro delati pa se ne pravi samo povrhoma izpraševati svojo vest ter mrzlo se spovedati svojih grehov; poglobljena potreba prave pokore je srčna žalost nad storjenimi grehi, sklenjena s trdnim sklepom svoje življenje poboljšati; ali z drugimi besedami: je nadnaravno kesanje, ker le to edino nam zadobi odpuščanje grehov pred Bogom.

Kako potrebno nam je nadnaravno kesanje za odpuščanje grehov pred Bogom, in kako je zadobiti, vam hočem danes razložiti.

I. Prava, srčna in resnična žalost, stud, mrznja in gnjus nad storjenim grehom zaradi razžaljenja božjega v zvezi s trdnim sklepom se zanj ne le samo greha varovati, temveč se tudi vseh svetovanih in zapovedanih pomočkov posluževati za zboljšanje življenja, — to je preimniten in nad vse potreben steber, na katerem edino sloni objuba božja nam grehe odpustiti in nas zopet sprejeti za otroke božje. Tega nas je Kristus, naš Zveličar, lepo podučil in prepričal s priliko zgubljenega sina.

Neki človek — govori Jezus pri sv. Lukežu (15, 11—24.) — je imel dva sina; in mlaji izmed nju je rekel očetu: Oče, daj mi del blaga, kateri mene zadene. In jima je razdelil premoženje. In malo dni potem je mlajši sin vse pobral ter je šel v daljno deželo in je tam zapravil vse premoženje z razuzdanim življenjem. Potem pa, ko je bil vse zapravil, je nastala velika lakota v tisti deželi; in on je začel pomanjkanje trpeti. In je šel in se pridružil nekemu mestjanu tiste dežele. In ta ga je poslal na svojo pristavo svinje past. In je želel svoj trebuh napolniti z luščinami, katere so jedle

svinje, pa mu jih nihče ni dal. — Sel je pa sam v sé, in je rekel: Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilno kruha, jaz pa tukaj lakote poginjam. Vzdignil se bom ter pojdem k svojemu očetu in mu porečem: Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe, več nisem vreden tvoj sin imenovan biti; stori me, kakor enega svojih najemnikov. In se je vzdignil in prišel k svo-
jemu očetu. Ko je pa še daleč bil, ga je zagledal njegov oče, in se mu je milo storilo; in je pritekel in se ga oklenil okoli vratu in ga poljubil. In sin mu je rekel: Oče! grešil sem zoper nebesa in zoper tebe; več nisem vreden tvoj sin imenovan biti. Oče pa je rekel svojim hlapcem: Hitro prinesite najbolje oblačilo in oblecite ga; in dajte mu prstan na roko in čevlje na noge; in pripeljite pitano tele in ga zakoljite, in hočemo jesti in se gostiti. Zakaj ta moj sin je bil mrtev in je zopet oživel; je bil zgubljen, in je najden. — In so se gostili.

V tej mišni priliki nas je Kristus poučil in nam pokazal, kako potrebno je za odpuščanje grehov srčno kesanje s trdnim sklepom se poboljšati. Oče v tej priliki je Bog, zgubljeni sin smo pa mi grešniki. Mi vsi smo podobni zgubljenemu sinu, ki smo z grehom zapustili svojega najboljšega Očeta nebeškega. Tudi mi sedaj ne moremo drugače k njemu priti, kakor če žalujemo z izgubljenim sinom in če trdno sklenemo se poboljšati ter vstanemo in gremo k svojemu Očetu nazaj. Kdor pa nima takega srčnega kesanja, potem ko je žalil in zapustil Boga, in kdor nima trdnega sklepa se greha stanovitno varovati, takemu ne koristi nič njegovo spovedovanje, takega pokora je lažnjiva. — Pa oh, čujte in strmite! v svojo žalost moram resnici spričevanje dati in reči: da dostikrat pridejo največji grešniki k spovednicam, ki se obtožujejo najgrših in najostudnejših smrtnih grehov, pa brez vse žalosti in brez volje jih zapustiti. Resnično vam povem, da ni hujšega trpljenja za spovednika, kakor so take spovedi. Ni ravno prijetno v mrazu dolgo sedeti v spovednici in ljudi po vesti soditi; ni prijetno in lahko vsakemu kaj primernege reči ali pravega svetovati, — toda vse to je le mala reč v primeri k temu, če spovednik vidi človeka, kakoršnih je veliko, ki nima nobenega kesanja zaradi svojih velikih in obilnih grehov in zamud, katerim še številca ne vé. Kristijan moj! pri živem Bogu ti povem, da ti smeš iti k spovedi kamorkoli hočeš, ali k misijonarju ali škofu — ali papežu — ali pa k najzadnjemu kapelanu na deželi, — pa če ti nimaš srčne žalosti zaradi storjenih grehov, naj bodo že ti veliki ali mali, ti nobena odveza

nič ne pomaga. Spovednik te ne odveže, temveč še bolj zaveže; ti ne greš čist in omit iz kopeli, temveč še bolj kot prej omaževan; ti se ne iztrgaš iz satanovih krempljev, temveč te on še toliko bolj dobi pod svojo oblast. Zakaj vedi, da ni samo tisti trdovraten grešnik, ki se nikdar ne spoveduje, temveč tudi tisti, ki se morda spoveduje vsak mesec in morda še le samo malih grehov, pa brez vse žalosti, brez studa in gnjusa nad grehom in brez dobrih sklepov se poboljšati. O, koliko odvez je nevrednih in božjeropnih zaradi pomanjkanja srčnega kesanja! — Ne moti se, temveč vedi in spoznaj, da ti samega sebe in spovednika gojlufaš, ako se brez vse žalosti spoveduješ, ako nimaš volje greha zapustiti in raztrgati grešne vezi. Taka spoved te ne bo zveličala, pač pa pogubila! Vem, da je bila Magdalena velika grešnica, in da ji je Bog grehe odpustil, — pa tudi vem zakaj? Zato, ker je s skesanimi solzami noge izmivala Zveličarju. Vem, da je Peter Kristusa zatajil ter s tem močno grešil, in da mu je Kristus odpustil; zakaj? Zato ker je britko jokal nad tem. Vem, da je Savel preganjal Kristusa, pa Gospod mu je odpustil, ker se je tri dni postil v Damasku in jokal nad svojimi grehi. Vem, da so Cahej, cestninar, kralj David, desni razbojnik, Avguštin in brezštevilni drugi močno grešili, pa zopet milost zadobili pri Bogu; pa tudi vem zakaj? Zato, ker Bog skesanega in potrtega srca ne zavrže. Polni skesanih solz so klicali: Gospod, bodi nam ubogim grešnikom milostljiv! — Nasprotno pa ravno tako dobro vem, da je tudi kralj Savel spoznal in obstal svoj greh in svoje zadolženje, rekoč (I. Kr. 15, 24—26.): *Grešil sem, ker sem prestopil Gospodov govor; ko sem se bal ljudi, in sem bil njih glasu pokoren. Sedaj pa te prosim, je rekel Samuelu, odvzemi moj greh, in se vrni z menoj, da molim Gospoda.* Samuel pa je rekel Savlu: Ne bom se vračal s teboj; ker si zavrzel govor Gospodov, je tudi Gospod tebe zavrzel, da nisi kralj čez Izrael. Gospod mu torej ni odpustil, ampak ga je zavrzel, ker ni imel pravega kesanja! — Ravno tako vem, da je kralj Ahab delal ostro pokoro, potem ko mu je prerok Elija v božjem imenu napovedal strahovanje, katero je imelo nadenj priti zaradi njegovih hudobij. Pretrgal je tedaj svoja oblačila ter ogrnil s spokornim oblačilom svoj život, in se je postil in je spal v žimnatem oblačilu, in je hodil z pobešeno glavo. (III. Kr. 21, 27.) Pa vendar, glejte! ni dobil odpuščenja svojih grehov, ker ni imel resničnega kesanja, temveč je bila njegova pokora le hlinjena in hlinavska, ter je nesrečno končal.

Vidiš, dragi kristijan! brez pravega kesanja je vse prazno in zastonj. Če imaš tudi le male grehe nad seboj, če se jih ne kesáš in jih nočeš zapustiti, odpuščeni ti niso. Moli kar in kolikor hočeš, posti se najostreje, obiskuj cerkve, pojdi k spovedi v Rim, če ti ni žal radi grehov, — če nimaš kesanja zaradi storjenih grehov, ker si žalil Boga, ne boš opravičen, ne boš pregnal satana iz svojega srca; pač pa se tebe oklene še sedem družih po spovedi, in tvoj stan je nevarnejši mimo prejšnjega; Bog ti ne dá prstana zaveze na roke, ne zlate obleke za tvojo dušo!

Vidiš tedaj, kako potrebno in preimenitno je nadnaravno kesanje nad storjenimi grehi, da so ti odpuščeni. Da boš to zadobil, stôri, kar ti bom sedaj povedal.

II. 1. Premišljuj, kako imenitno in sveto opravilo opravljáš, kadar prideš k spovedi. S samim Bogom obravnaváš najimenitnejše in svetejše opravilo zaradi zveličanja svoje duše, da bi ti Bog zbrisal tvoje madeže, ker si ga nehvaležno zapustil in brez vzroka razžalil, katere ti pa le more odpustiti po pravem kesanju.

Mašnik ali spovednik je le srednik med teboj in med Bogom, ki v njegovem imenu in na njegovem mestu vodi to pravdo. — Prôsi tedaj ponižno Boga v goreči molitvi, da ti omeči tvoje grešno srce, ker on ima človeško srce v svojih rokah ter je nagiba kamorkoli hoče. Bog edini ti more pomagati, da boš ti spremenil svoje mišljenje in svojo hudobno voljo, črtil in sovražil svoj greh, ter iz srca obžaloval. Da bo pa Bog pomagal, treba ga je na pomoč klicati in prošiti, kakor so ga prosili vsi pravi spokorniki.

Sv. Avguštin je dobro vedel, da pravo kesanje je poseben dar božji, zato je večkrat zanj prav pobožno molil, rekoč: O pre-dobrotljivi in prelubeznjivi Jezus! zaradi tvojih dragih solz, ki si jih prelival, in zaradi tvojega usmiljenja, s katerim si nam revežem in zgublencem tako čudovito hotel priti na pomoč, dodeli mi dar solzá, po katerem moja duša tako goreče koprni in hrepení. Saj ne morem jokati, ako mi ti ne pomagaš; kar je suha zemlja brez vode, je moja duša brez tebe! — Sv. Karol Boromej se je pogostoma spovedoval, in za vsako spoved lepo pripravljaj. Tisti dan pa, o katerem se je spovedoval, je po več ur poprej klečal in molil, da bi si od Boga izprosil dar pravega kesanja in obžalovanja grehov. In vendar sveti Karol ni imel smrtnih grehov na vesti, temveč morda le kake male grehe, kakoršnih se še spovedovati nismo dolžni.

2. Po taki presrčni in goreči molitvi za pravo kesanje nad svojimi grehi pa stôri, kristijan moj! to, kar je storil nek pobožen škof, ki je vedel, da brez obžalovanja grehov ni nobenega odpustčanja ter je vselej po opravljeni ponižni molitvi storil tri stopinje v duhu in sicer v pekel, v nebesa in na Kalvarijo.

Prvo stopinjo je storil v pekel ter si je tam v duhu ogledal strašni kraj, katerega si je, kakor je mislil, zaslužil s svojimi grehi. Tako stopinjo stôri tudi ti. Stopi pred spovedjo v pekel ter premišljuj strašni kraj, katerega si zaslužil s svojimi grehi; — premišljuj, koliko zavrženih, kateri niso tako hudo in ne tolikokrat kot ti grešili, se že morda leta in leta ondi žge v pekoči žrjavici; premišljuj, koliko je zavrženih v peklu, ki niso bili tako k dobremu napeljevani, kot ti; ki niso imeli take prilike dobro storiti, kot ti; pomisli, da so med temi zavrženimi morda tudi taki, ki so s teboj grešili, ali katere si ti zapeljal ali vzrok bil, da so grešili, in ki se niso potem več poboljšali. — To premišljuj in povej mi, če imaš vzrok upati, da se bo tebi boljše godilo, kot njim? Pomisli, da te Bog lahko vsako minuto k sebi na odgovor pokliče, — kaj bo s teboj, če se ne kesáš, ker si ga močno razžalil? O, če misliš, da ti bo Bog vendar milostljiv, ako se tudi ne kesáš, je to največja zmeta, kar jih svet nosi. Brez resničnega kesanja vam zakrament sv. pokore nič ne pomaga, vas pekla in večnega pogubljenja nikakor ne reši. Vsi grešniki, kolikor jih je bilo rešenih, so bili rešeni le zaradi svojega resničnega kesanja; in vsi grešniki pa, kolikor jih je bilo zavrženih, so bili zavrženi le zaradi pomanjkljivega kesanja nad svojimi grehi.

Drugo stopinjo, da zadobiš resnično kesanje nad svojimi grehi, pa stôri s poprej omenjenim škofom v nebesa ter premišljuj ž njim, kaj si zgubil, ker si zgubil milost božjo in ž njo sveta nebesa. Premišljuj, da je zguba večnih nebes in Boga tako britka in tako velika, da se z nobeno drugo zgubo ne dá primerjati. Premišljuj vendar, kaj so nebesa, in kaj te tam čaka; — kar še ni nihče videl, ne slišal, ne občutil ali okusil, — in vse to si ti prodal in zapravil s svojim grehom. Ali te torej ne bo greh zares prav nič pekel, se ti ne bo studil, se ne boš kesal, da si ga storil? O, če ti ta zguba ne gré britko k srcu, in če zaradi tega greha ne črtiš, potem moram pač reči, da ti nimaš več zdravih možganov, da te je Bog zapustil, in da si, četudi še živ, vendar že med zavrženimi.

Tretjo stopinjo pa naredi na g o r o Kalvarijo. Upri svoje oči na Kristusa, na moža bolečin, ter premisli, grešni človek, da je to tvoje delo; pomisli, da ti in drugi grešniki s svojimi grehi njega na križ pribijate, s trnjem kronate in morite.

Pilat je Kristusa pred ljudstvo postavil, rekoč: Ecce homo! t. j.: Poglejte človeka! Jeli človek, je še za spoznati?! — Sedaj pa tebi Kristus kliče s križa: Ecce homo! Poglej me, človek, kakšnega si me naredil s svojimi grehi. Rabli so me v enem dnevu tako neusmiljeno razmesarili, — ali pa veš, koliko dni že ti z menoj tako neusmiljeno ravnaš? Ali veš, kdaj si storil prvi greh, in kolikrat si ga potem še ponavljal? Glej, kolikorkrat si ti to storil, si mi vselej vnovič provzročil vse bolečine. — Poslušaj tedaj svojega Boga in prijatelja, kako milo ti kliče s križa, rekoč: Ljudstvo moje, povej mi, kaj sem ti hudega storil, ali s čim sem te razžalil, odgovori mi, da tako neusmiljeno z menoj ravnaš? Iz egiptovske, t. j. satanove sužnosti sem te rešil, ti pa mi zopet nakladaš težki križ; z mano sem te nasitoval, ti pa mi le daješ piti grenkega žolča; v kraljevo ljudstvo sem te povzdignil, ti pa me zato zopet kronaš s trnjem; življenje sem za-te dal, ti pa me zato zopet križaš!

Kristijani moji! ali vas taka premišljevanja res ne nagnejo k nobenemu kesanju in ne omečijo? — O, če vi ne občutite nobenega kesanja v svojem srcu, kadar tako premišlujete, potem vam povem žalostno, pa vendar resnično novico: da nosite nad seboj znamenje prekletstva!

Preljubi! Čedalje bližje je tisti častitljivi trenutek, ko ima Zveličar na duhovni način zopet rojen biti na svet, in ko ima priti prebivat v našo sredo! Vedno bližje je tista sveta noč, ki je prinesla mir in srečo na svet! Ali hočemo sprejeti Zveličarja med sé in v svoje srce ali ne? Jaz mislim, da si vsak želi, naj pride, in da vsak prosi: Odprite se nebesa in rosite nam Zveličarja! Toda povem vam pa, da on ne bo prišel ne sedaj, pa tudi nikdar ne s svojo zveličalno milostjo k nam, če mi ne damo grehu slovesa, če ne storimo vredne pokore, če ne pripravimo njemu pota, če mu ne hitimo naproti s skesanim srcem. Zakaj Kristus in pa Belial, luč in tema ne gresta in ne bivata skupaj! Mi se moramo odločiti na eno stran; ali grehu slovo dati, ali pa Kristusu reči: Jaz sem zadovoljen, če ti nikdar v moje srce ne prideš; meni ni nič na tvojih jaslicah, meni ni nič mar za tvoje solze, za tvoje

milosti, za tvoje zveličanje, jaz hočem rajše v svojih grehah živeti in umreti. To so strašne besede, jelite! in kaj tacega mi nočemo reči. Pa vendar vam povem, da tako govori vsak kristijan, ki hoče ostati še v grehu, ga ljubi in se ga iz vsega srca ne kesa, in če nima svetih, dobrih in trdnih sklepov se poboljšati.

Kaj bomo tedaj storili? Ura odrešenja je blizo! Zveličar trka na vrata našega srca! Pri zveličanju vaših neumrjočih, drago odkupljenih duš vas prosim, zapustite vsak svoj greh, obžalujte ga iz dna srca, poboljšajte se, ker Jezus in greh ne moreta skupaj biti v vašem srcu. Zatorej molite in prosite danes in vse prihodnje praznike, rekoč: Pridi, o moj Zveličar! v moje srce s svojo milostjo, saj se hočem s tvojo pomočjo resnično poboljšati, hočem greh za vselej zapustiti, ga sovražiti ter tako od sedaj zanaprej vedno v ljubezni s teboj živeti ter tako tudi umreti! Amen.

A. Šimenec.

Četrta adventna nedelja.

I. Kako je bilo na svetu pred devetnajststo leti?

Vse človeštvo bo videlo zveličanje božje.

Luk. 3, 6.

Četrto adventno ali zadnjo nedeljo pred božičem nam sveta cerkev pokliče v spomin besede sv. Janeza Krstnika v puščavi: *Vse človeštvo bo videlo zveličanje božje.* To je: Vse človeštvo bo imelo odrešenje, če ga bo le hotelo sprejeti. Pač je bilo to najveseleje in najbolj tolažljivo, kar je mogel predhodnik Gospodov oznaniti ljudem svojega časa.

Odkar je prišel Zveličar vesoljnega sveta na zemljo, je minulo devetnajststo let. In že se nagiba prvo leto 20. stoletja proti svojemu zatonu. In ravno po preteku 19 stoletij in na pragu novih božičnih praznikov vas utegne zanimati vprašanje: Kako je bilo vendar na svetu pred devetnajststo leti? Jaz sem letos že večkrat mislil na to vprašanje. Zato vam v današnji pridigi podam nanj primeren odgovor in rečem: Pred devetnajststo leti je bil svet: I. v zmoti in nevednosti, II. v popačenosti in grehu, III. v splošnem pričakovanju **Odrešenika.**

To vam pojasnim v slavo božjemu Odrešeniku, da iz tega toliko bolj spoznate neizmerno vrednost krščanstva.

I. Da vam pokažem zmoto in nevednost pred devetnajststo leti, treba izreči le besedo malikovanje.

Razen Izraelcev, izvoljenega ljudstva, so bili vsi drugi narodi malikovalci, t. j. namestu pravega, živega, neskončno popolnega, osebnega, najvišjega bitja, so po božje častili bogove, narejene ali vstvarjene bogove, malike, odtod njih ime malikovalci.

Po vsem tedaj znanem svetu, torej tudi po naših krajih, je imel pred devetnajststo leti najvišjo zemeljsko oblast cesar rimski. Rimljani pa so svoje cesarstvo, svojo svetovno državo po mnogih vojskah, pogodbah, zavezah zložili iz veliko drugih deželâ in ljudstev, pa, kakor rečeno, izvzemši jude, iz malikovalskih ljudstev. Molili, po božje častili, temple stavili in darovali so Rimljani ne samo domačim bogovom, ampak tudi malikom podvrženih ljudstev, in zopet ta ljudstva so se seznanila tudi z rimskimi maliki. Zato so bili pred devetnajststo leti ljudje pod rimsko nadvlado, kateri so častili lesene, kamenite, železne, bronaste bogove in tudi druge stvari in živali, pa tudi grešne ljudi, pozneje zlasti rimske cesarje po njih lastni zahtevi. Babilonci so imeli svojega Baala, ki so ga sami naredili. Amonijani (III. b. Mojz. 18. in III. b. Kralj. 11.) svojega Moloha s človeško postavo in bikovo glavo, kateremu so na razbeljene roke pokladali v dar nedolžne otročiče, zlasti prvorojence. V Perziji so molili solnce, luno in zvezde, v Indiji strupene kače. Egipčani so imeli Apisa, na čelu lisastega junca, Ibisa, štoklji podobno ptico, in krokodila za bogove. Rimljanom najvišji bog je bil Jupiter, Grkom pa Zevs; Junona je bila njegova žena. Vojni bog je bil Mart, Merkur bog kupčevalcev, Neptun pomorski bog.

V tem času, ravno pred prihodom Odrešenikovim, je dospelo malikovanje do najvišje stopinje. Imelo je povsod krasne temple in mnogoštevilno duhovništvo, slovesno je praznovalo praznike malikom v čast. Število bogov je narastlo slednjič na 30.000 v rimskem cesarstvu. In ker je človeštvo več tisoč let živelo v takih blodnjah, so se pogrezovali v verskem oziru vedno globočje v temno nevednost in neprodorne verske zmote, akoravno so v posvetnih vednostih in umetnijah tako napredovali, da se jim je res kar čuditi. Kaj primerno se apostol tako-le izraža o njih: »Modre so se imenovali, pa so bili neumni. Spremenili so veličastvo neminljivega Boga v podobo minljivega človeka in ptic in čveteronogatih in lazečih živali.« (Rim. 1, 22, 23.)

V tistem času in sploh v paganstvu niso poznali tudi vrednosti človekove, bil jim je bolj žival. Zato je bilo več kot tri dele

sužnjev, ki niso imeli nobenih pravic, in je gospodar smel z njihovim življenjem ravnati samovoljno. Tudi žena je bila brez pravic; smel jo je mož poljubno odsloviti kakor sužnjo, podedovala za njim ni nič. Lastne otroke je smel oče zavračati, če je le hotel, ali bolehne tudi pomoriti. Tako se je godilo tudi dolžnikom, starim in bolehnim revežem, pa premagancem v vojski.

Kaj ne, koliko zmot, koliko nevednosti!

II. Poleg tega pa tudi: koliko popačenosti in greha pred devetnajststo leti! Rimljani svojim bogovom niso pripisovali najvišje popolnosti le v dobrem, ampak tudi v hudem. Zato so imeli tudi posamezni grehi v bogovih svoje namišljene varihe. Tako je bil najvišji bog Jupiter prešestnik in očetomorec. Njegova gospa Junona je bila polna ljubosumnosti in ženske zvijače. Mart, bog vojske, je bil ves krvoločan. Bah je bil malik pijanosti in pijancev, Venera boginja nečistosti in nečistnikov, Merkur bog krivičnikov, goljufov in lažnjivcev. Zato so tudi po svojih templih skušali z najostudnejšimi pregrehami izkazovati češčenje malikom, pri čemer jim je brezdvomno v svoje veliko veselje pomagal sam satan.

Iz tega se pač lahko sklepa, kako popačeno je moralo biti njihovo vsakdanje življenje, ker so si še celó bogove, višja bitja, domišljevali tako spačena.

Napuh, lakomnost, neusmiljenost, hrepenenje po vsakeršnem vživanju, nečistost in požrešnost, vse to jih je privedlo tako daleč, da so bili kakor poživinjani. Kjer ni pravega spoznanja božjega, tam strastno gospodujejo vse poglobitve in vnebovpijoče pregrehe. Prišlo je celó do tega, kar omeni apostol v listu do Rimljanov, da so se ljudje udali zopernaravnim mesenim ostudnostim.

Ker pa so se ljudje udali tolikim in tako ostudnim pregreham, ni čuda, da so polagoma izgubili, zlasti višji stanovi in tudi mali-kovalski duhovni, še tisto vero v svoje bogove, katero so podedovali od svojih prednikov. Zato je polagoma začelo tudi češčenje malikov po templih pešati, praznoverju, čarodejstvu, vedeževanju in neumnemu sanjarstvu pa so se ljudje čedalje bolj udajali, zapeljani zlasti po Kaldejcih, t. j. babilonskih duhovnih.

Da, če vse to premišljam, zapazim določno predpodobo vse popačenosti tedanjega sveta v vesoljnem potopu, ko »so vode čedalje večje prihajale na zemlji in vse visoke gore pod vsem nebom so bile pokrite.« (I. Mojz. 7, 19.)

In če se ob koncu teh dveh poglavij posebej ozremo na judovsko ljudstvo, moramo reči, da sta z m o t a i n p o p a č e n o s t tudi med Izraelci hudo gospodovali, zlast še zavoljo strankarstva med njimi.

Farizeji so se natanko, še prenatanko držali črke v Mojzesovih postavah in božjih zapovedih. Farizeji so namreč preveč gledali na zunanost, duha postave pa niso hoteli va-se sprejeti. Bili so hinavci, svojeglavci. Vendar so v očeh ljudstva stali višje kot S a d u c e j i. Ti so daleč zašli v verske zmote, ker so malo spoštovali božjo postavo in stara izročila. Razkošnost in prostomiselnost sta se naselili med to judovsko ločinko. Tajili so nauk o previdnosti božji, o neumrj o č n o s t i č l o v e š k e duše, o v s t a j e n j u teles ter so vse svoje upanje stavili v ta svet. Kolikor toliko so bili pač podobni novodobnim liberalcem.

Poleg farizejev in Saducejev so bili še tudi E s e n c i. Ti so hoteli gojiti čednost in živeli so skupno v oddaljenih krajih ter imeli skupno premoženje; nekateri izmed njih so se zdrževali tudi zakona. Soboto so vestno praznovali, toda daritev v Jeruzalemu se niso vdeleževali.

Med temi tremi ločinkami je ljudstvo begalo sem ter tje ne vedoč, kateri imajo prav, in zašlo je vsled tega čedalje v večjo nevero. Judovstvo je v tem času postalo silno posvetnjaško in udano mesenosti. Pričakovalo je Mesija, mogočnega, zemeljskega kralja, kateri bo zadovoljil vse njih posvetne upe. Judovsko ljudstvo je bilo kakor zapuščeno od Boga; že dolgo se ni oglasil med njimi noben prerok. Zvezda slave judovske je otemnela, Izrael je ležal podjarmljen, zvezan pod nadoblastjo paganskega Rima. Občevanje z malikovavci pa je popačenost še bolj pospešilo med judi. Zakonska vez je postala tako rahla, da je najmanjši povod brž povzročil ločitev. Tako daleč je zašlo izvojeno ljudstvo božje.

Kratko po vsem tem rečem: Kakor nagnjusna zagnida se je bil greh lotil celega telesa človeškega rodu in v tem času se je raztegnil po vseh delih njegovih.

III. Zavoljo tega pa tudi toliko lažje umemo, da je celi svet pred 19sto leti željno p r i č a k o v a l O d r e š e n i k a. Upali, pričakovali Odrešenika niso samo judje, ampak tudi malikovavci.

1. Tisti, ki so bili boljši izmed malikovalcev, so pač deloma sami spoznali, ali pa čutili vsled prvotnega razodenja, kolikor so si ga še ohranili, da tako ne more iti dalje, da je človeštvo v strašni revščini, da mora žalostno samo sebe končati in poginiti.

Pa tudi vsled tega, ker so prišli v dotiko z judi, so se navzeli podobnih želja, kakor oni, ki so imeli božje obljube in prerokbe.

Rimski zgodovinar Tacit je v tistem času pisal v svoji zgodovini (Knj. 5., p. 13.): »V starih duhovskih bukvah se bere, da bo v istem času jutrova dežela postala mogočna, in da bodo iz Judeje prišli vladarji.« Svetonij, popisovaje življenje cesarja Vespazijana, pravi (p. 4.): »Po vsem Jutrovem se je bila raznesla neka stara, nepozabljiva govorica, po kateri je odločila osoda, da bodo ob tistem času prišli vladarji iz Judeje.« Pesnik Vergilij pravi, »da se je približal zadnji trenutek, ko ima nastopiti (po sibili kumejski) napovedano radosti polno leto.« (Ecc. 4.) Sv. Pavel je v Atenah, poglavitnem grškem mestu, našel altar z napisom: »Neznanemu Bogu.« (Dej. ap. 17, 23.)

Pričakovali so malikovavci Odrešenika sveta tako zelo, da jih je v tistih dneh več odpotovalo v Jeruzalem, da bi ga videli. In tako so se ponižali tisti Rimljani, kateri so bili gospodovavci judovskega ljudstva!

2. Najbolj hrepeneče pa je pričakovalo Zveličarja izraelsko ljudstvo. In to je jasno. Saj so bile te obljube v prvi vrsti njemu dane, iz njegove srede je imel priti prečudni osrečevavec ljudstva iz dežele kanaanske, in odtod se je imel razširiti ta blagor po vesoljni zemlji. Nebeški Zveličar je to povedal sam rekoč: *Veliko prerokov in pravičnih je želelo videti, kar vi vidite, in niso videli in slišali, kar vi slišate, in niso slišali.* (Mat. 13, 17.)

Priča tega pričakovanja je pravični starček Simeon, kateri je po besedah sv. evangelija čakal oveseljenja Izraelovega (Luk. 2, 25.) Priča tega je 84letna pobožna Ana, katera je tudi ravno tisto uro prišla k darovanju Jezusovemu in je *Gospoda častila in o njem govorila vsem, kateri so čakali Izraelovega odrešenja.* (Luk. 2, 28.) Priče judovskega pričakovanja so tisti veliki duhovni, ki so k Janezu Krstniku poslali vprašat, če je on Kristus in pričakovani veliki prerok. (Jan. 1.) Priča tega je vse ljudstvo judovsko, o katerem se bere, da je Jezusa obsulo v templu ter tiščalo vanj z besedami: *Ako si ti Kristus, povej nam naravnost.* (Jan. 10, 24.) In zopet piše evangelist o Judovskem ljudstvu: *Tedaj so ljudje, ko so videli čudež, katerega je bil Jezus storil, rekli: On je resnično prerok, kateri ima na svet priti.* (Jan. 6, 14.) Priče tega so Samarijci, ki so tudi prav tako željno kakor drugi judje pričakovali Odrešenika, ter mu je Samarijanka rekla pri Jakobovem vodnjaku:

Vem, da pride Mesija (ki se imenuje Kristus); kadar tedaj on pride, nam bo vse oznanil. (Jan. 4, 25.) Pričakovati so ga smeli judje sedaj toliko bolj, ker je bila kraljeva palica vzeta od Juda (I. Mojz. 49. 10.) in tujec Herod Idumejec, judovski kralj.

Sklenimo: Ko je bil svet v toliki z m o t i in nevednosti in svest si, da si iz sebe nikakor ne more pomagati, ko je bil, kakor govori apostol, *greh obilen, bila je še obilnejša milost*. (Rimlj. 5, 20.) Kadar je prišlo spolnjenje časa, je Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene (Gal. 4, 4.), iz prečiste Device Marije. Zato bo vse človeštvo videlo zveličanje božje. Njegovo ime pomeni *Odrešenika in Zveličarja*. Jezus Kristus je prerokovani kralj miru (Iz. 9, 6.), on je naš mir (Ef. 2, 14.), zato je tudi hotel v takem času rojen biti, ko je po vesoljnem svetu vladal mir, in so bile torej tudi odprte meje oznanovavcem sv. vere. On je pa tudi deloval na to, da bi bili vsi eno, kakor je Oče v njem in on v Očetu (Jan. 17, 21.), zato je hotel takrat priti na svet, ko je vladal celemu svetu le en vladar, rimski cesar Avgust, in ko je vsa omikana rimska država govorila en jezik — grški. — Sloveči francoski pridigar Bossuet je rekel: »Ena sama čreda je postal celi svet po gospodstvu Rimljanov in po njih je bila ta čreda na razpolago dana nebeškemu pastirju«. Mi, ljubi kristijani, pa smo, da govorim s psalmistom, *ljudstvo njegove paše in ovce njegove roke*. (Ps. 94, 7.) Dajmo se torej svojemu božjemu pastirju voditi po pravi poti proti srečni večnosti in zahvaljujmo vse dni svojega življenja nebeškega Zveličarja, da je pred 19sto leti prišel tudi zaradi nas na svet, tudi nas poučit in odrešit, tudi nas poklicat v edino zveličavno katoliško cerkev in nam pokazat neprecenljivo vrednost krščanstva. Prosimo ga, pričujočega v presv. Rešnjem Telesu, da bi bili vredni spoznani z Marijo, z angeli in svetniki v eno mer klicati v nebesih: »Bodi hvala božjemu Srcu, ki nas je rešilo; njemu bodi čast in slava vekomaj!« Amen. V. Bernik.

2. Mesijanske prerokbe.

In videl bo vsak človek zveličanje božje.
Luk. 3, 6.

A. 1. Sveti Janez Krstnik je v jordanskih pokrajinah pridigoval pokoro, govoreč: Pripravite pot Gospodu; zravajte njegove

steze; vsaka dolina se naj napolni, in vsaka gora in grič se naj zniža; kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota.

2. Ves svet je bil pogreznjen v grozne pregrehe in hudobije; nesreče in težave so neizmerno tlačile ves človeški rod zaradi Adamovega greha. In še večno pogubljenje bi nas bilo vse zadelo — brez posebne milosti božje.

3. V tolikih nadlogah pa ljubi Bog ni zapustil človeškega rodú, obetal mu je vedno pomočnika in rešitelja. Pošiljal je razsvetljene može, ki so ljudem pridigovali in oznanovali božje sklepe in obljube rešiti človeka, da pride določeni čas, ko bo *videl vsak človek zveličanje božje*. (Luk. 3, 6.) Te obljube božje o Zveličarju ali Mesiju se imenujejo *mesijanske prerokbe*. Nekatere hočemo danes kratko premisliti.

B. Prerok, vedež, je tak človek, ki po svetem Duhu razsvetljen, gleda in oznanuje bodoče reči. Sv. pismo nam je ohranilo spise štirih velikih prerokov, ki obsegajo mnogo nauk in manjše spise dvanajst malih prerokov. Vsi ti preroki so v grozni dalekosti gledali Zveličarja sveta, ga natanko popisovali, kakor bi ga ravno pred seboj imeli, in mnogokrat o njem govorili. Jaz pa vam danes le samo nekatere mesijanske prerokbe morem kratko povedati.

1. Najstarejša ali prva prerokba zastran Odrešenika ali Mesije je tista, katero je sam Bog neposredno dal; to je: Bog se ni polužil ne angela ne človeka, temveč se je sam prikazal Adamu in Evi v raju, ter na njima razumljivi način obljubil poslati Odrešenika. Kmalu po storjenem grehu nepokorščine in zaužitku prepovedanega sadú, se Bog telesno prikaže, napové Adamu, Evi, kači zaslužno kazen ter jih zapodi iz raja, pa objokanima tudi dá sladko obljubo, govoreč: *Sovraštvo bom naredil med teboj — kača — in med ženo, in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla, in ti boš njeno peto zalezovala*. (I. Moz. 3, 15.) To je najstarejša prerokba mesijanska, katero sta Adam in Eva dobro razumela in veselo pričakovala Odrešenika, ki je pa še-le čez štiritisoč let imel priti na svet. Adam je dolgo živel — 930 let, in je to obljubo pravil svojim otrokom in vnukom, ti pa zopet svojim otrokom; Bog pa jo je ponovil

2. Abrahamu, ki je živel dvetisoč let pred Kristusom. Bil je že on in njegova žena Sara pristaren, ko mu je Bog dal sinka Izaka, ki je na božje povelje moral darovan biti. Že gorí grmada,

mladenič kleči zvezan na grmadi. Abraham že drži nabrušen nož v roki, da bi zabodel svojega edinorojenca, kar se angel božji zglesi: *Ne steguj svoje roke nad mladeniča, in nič mu ne stori! Sam pri sebi sem prisegel, govori Gospod; ker si to storil, in nisi prizanesel svojemu edinemu einu zavoljo mene, te hočem blagosloviti in pomnožiti tvoj zarod, kakor zvezde na nebu in kakor pesek ob bregu morja; tvoj zarod bo v last dobil vrata svojih sovražnikov in blagoslovljeni bodo v tvojem zarodu vsi narodi zemlje.* (I. Mojz. 22, 16—18.)

3. Jakob, očak, je ležal na boleštni postelji, jemal slovo od svojih otrok in jim dajal naročila in blagoslov, ter rekel: *Žezlo ne bo odvzeto od Juda in vojvoda ne od njegovega ledja, dokler ne pride poslanec, in on bo zaželenec narodov.* (I. Mojz. 49, 10.) In očak Jakob je živel okoli 1500 let pred zaželenim Odrešenikom. V tisti dobi je znamenita tudi prerokba Balaama, katerega je paganski kralj Balak naprosil, naj bi preklinjal jude, pa jih je blagoslovil in prerokoval, rekoč: *Videl ga bom, pa ne zdaj; gledal ga bom, pa ne blizu. Zvezda izhaja iz Jakoba, in žezlo se vdiguje iz Izraela.* (4. Mojz. 24, 17.)

4. David, kralj, je živel okoli leta 1055 pred Kristusom. Bil je sicer storil veliko hudobijo prešestva in umora, pa se je ostro pokoril, in Bog mu je odpustil grehe, in mu je dal obljubljenega Odrešenika od daleč gledati ter natanko opisovati. Davidove prerokbe so: *V njegovih dneh bo vzhajala pravica in polnost miru. Pred Njim se bodo priklanjali Elijopejci; kralji iz Tarza in otokov mu bodo darila darovali; kralji iz Arabije in Sabe bodo darov prinesli. — Roke in noge so mi prebodli, moja oblačila so med sé razdelili, in za mojo obleko so vadjali. — Ti, o Gospod, ne boš pustil moje duše v predpeklju, in tudi ne boš pripustil svojemu svetemu videti trohnobe. — Odprite se, večna vrata, da vstopi večni kralj. Ti greš na višave, ujete pelješ jetnike in darila seboj jemlješ za ljudi. Hvalite Gospoda, hvalite Boga, ki gre nad nebes nebesa proti izhodu. Ti si duhoven vekomaj po rodu Melkizedeka.* In še mnogo drugih mesijanskih prerokb nam je zapisal kralj David.

5. Mihej, prerok, je živel in učil okoli leta 770 pred Kristusom. On nam je pa prerokoval, kje se bo rodil Zveličar sveta, ko pravi: *Ti Betelehem Efrata, majhen si med tisoči v Judu, iz tebe pride Gospodovalec v Izraelu, in njegov izhod je od začetka, od večnih dni.* (Mih. 5, 2.)

6. Izaija, prerok okoli l. 760 — nam je pa naznanil, kakšno mater bo imel naš Zveličar, rekoč: *Glejte, Devica bo spočela in Sinú rodila; in njegovo ime bo Emanuel — Bog z nami* (naš Bog). (7, 14.) Tudi je ta prerok izrekel besede, ki se vedno izpolnjujejo: *Njega bodo narodi molili, in njegov grob bo častiljiv.*

7. Malahija je poslednji, ki je okoli 400 let pred rojstvom Kristusovim napovedoval prihod Zveličarja: *In takoj bo prišel Gospodovalec, katerega vi iščete, ki bo v svojem svetišču opravljal pravno daritev. — Nimam dopadenja nad vami, govori Bog vojne, in darú ne bom sprejemal iz vaših rok, ker od solnčnega vzhoda do zahoda bo moje ime veliko med narodi, in na vseh krajih se bo darovalo in čista daritev se bo opravljala mojemu imenu, ker veliko bo moje ime med narodi, govori Gospod, Bog vojne.* (Malah. 1, 10—11.)

C. Tako je ljubi Bog obetal Odrešenika, da ljudje niso obupali v svojih nadlogah; vedno jasneje in določneje jim ga opisaval, da so vedno bolj po Mesiju hrepeneli in milo zdihovali: Vi oblaki ga rosite, in ti zemlja odpri se, in porodi nam Zveličarja. Mesijanske prerokbe pa tudi nas priganjajo, na Zveličarja Jezusa močno verovati, po njem hrepeneti in mu pripraviti stezo v naše srce, — tako da opravimo obžalovalno spoved in da ponižno sprejmemo sveto Rešnje Telo. Mesija je blizo! Poravnajmo vse krivice, znižajmo gore in griče napuha; grude sovraštva potolcimo. *In videl bo vsak človek zveličanje božje.* Ameu. S. Gaberc

Praznik rojstva Jezusa Kristusa.

I. Trojno rojstvo Jezusa Kristusa.

Beseda je meso postala in je med nami prebivala. Jan. 1, 14.

Sv. cerkev obhaja o božiču trojno skrivnost: božje, človeško in duhovno rojstvo Jezusa Kristusa; božje rojstvo, vsled katerega je od vekomaj samo od Očeta, brez matere, kot Bog rojen, in o katerem pravi sv. Janez: *V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda* (Jan. 1, 1.); človeško, vsled katerega je bil v polnosti časov samo iz Matere Marije, brez očeta, kot človek rojen, in o katerem sv. Janez (1, 14.) piše: *Beseda je meso postala in je med nami prebivala; in slednjič*

duhovno v srcih človeških, brez očeta in brez matere, katero se tolikrat ponavlja, kolikorkrat grešnike opraviči in posveti, jih stori otroke božje in sprejme v svoje brate, in o katerem sv. Janez (1, 12—13.) piše: *Kolikor pa jih ga je sprejelo, jim je dal oblast božjim otrokom biti, njim, ki verujejo v njegovo ime... ki so iz Boga rojeni.*

Sv. cerkev časti to trojno skrivnost s trojno daritvijo sv. maše; prva se daruje o polnoči k časti človeškega rojstva Jezusovega, kajti »ko je pokojna tihota vse obsegala in je noč v svojem teku pol pota imela, je tvoja vsemogočna beseda priletela iz nebes, s kraljevega sedeža« (Modr. 18, 14. 15.); in zato se bere poročilo o njem, kakor ga je sv. Lukež (2, 1—8.) popisal; druga ob jutranji zariji k časti njegovega duhovnega rojstva v srcih, ker nas, kakor danica razsvetli z lučjo sv. vere; zato se bere evangelij, kako so bili pastirci poklicani k jaslicam (v. 8—19.); tretja pa pri belem dnevu k časti njegovega večnega rojstva iz krila Očetovega, ko prihaja kakor luč iz luči, in pri tej se bere njegov popis iz sv. Janeza (c. 1.)

Premišljujmo to trojno rojstvo Gospodovo*), ker nam to pomaga k večjemu spoznanju in srčnejši ljubezni Jezusa Kristusa.

I. Sv. Janez začne svoj evangelij s popisom večnega rojstva Jezusovega iz krila Boga Očeta in tako veličastno spričuje njegovo božanstvo. Pisal je svoj evangelij takrat, ko so nastala krivoverstva Cerintijanov, Ebijonitov in Nikolajitov, ki so Jezusa imenovala le zgolj človeka, sinu Jožefa in Marije. Zato sv. Janez omeni njegovo vekovečno bivanje in božje rojstvo od Očeta. Ta evangelij ovrže tudi sedanje neverstvo, ki v Kristusu vidi le človeka, akoravno ga preslavlja kot nazareskega modrijana in največjega dobrotnika človeštva. — Sledimo sv. Janezu, da bomo občudovali božje rojstvo Jezusovo!

1. Večno rojstvo Gospodovo spada med skrivnosti presv. Trojice, katere nam v časnem življenju ostanejo nezapopadljive, in v katerih gledanju v nebesih obstoji naša večna blaženost. Sv. Bazilij pravi, da bi za to morali to skrivnost bolj z molčanjem, kakor pa z govorjenjem poveličevati. Vendar si tudi verske skrivnosti kolikor mogoče pojasnjujemo.

*) Kjer se pri vseh treh sv. mašah pridiguje, se lahko porabi govor za vse tri prilike; s primernim uvodom pa tudi lahko III. del za praznik sv. Štefana.

Nezapopadljiva skrivnost svete vere je resnica, da v sveti Trojici nobena oseba ni mlajša ali starejša, nobena večja ali manjša, temveč da so vse tri osebe enako večne ter popolnoma si enake. (Symb. Athan.) Bog Oče tedaj rodi Boga Sina, in vendar ni Oče stareji kot Sin, in Sin ni mlajši kot Oče, ampak oba sta enako večna. Oče tudi ni večji kot Sin, in Sin ni manjši kot Oče, temveč sta si popolno enaka. Bog Oče daje Sinu ne samo en del, temveč svoje celo in popolno bistvo in natoro, sam pa ničesar ne izgubi. Bog Oče vedno rodi Boga Sina, ki nima matere, in on se rodi po večnem spoznanju ali gledanju Očetovem.

Sv. pismo skuša to večno rojstvo pojasniti, ko v današnjem listu do Hebr. (1, 3.) imenuje Sina »svetlobo njegovega veličastva in podobo njegovega bitja« in pa »Besedo«. (Jan. 1, 1.) Svetloba se od luči tako rodi, da ni pozneja kot luč; in luč svojo natoro svetlobi tako deli, da sama nič ne izgubi. Najboljše so tiste podobe, ki nastanejo s pogledom v zrkalo: tako je Sin, podoba Očetova, nastala iz samospoznanja in samogledanja Očetovega. In kakor naš um, ko se sam spozna, napravi podobo samega sebe, katero učenjaki imenujejo besedo; tako rodi Bog, ko samega sebe spozna, svojo Besedo — svojega edinorojenega Sinu. — Sin božji je torej odsvit Očetov, podoba njegovega bitja, njegova Beseda, se vedno rodi na najpopolnejši, najveličastnejši, duhovni način.

2. Ta Sin božji je pravi Bog, ker med osebami svete Trojice ni neenakosti, vse tri imajo eno in isto bitje, spoznanje in moč; in zato piše sveti Janez (1, 1.): *Bog je bila Beseda*. — Tej Besedi pripisuje pa božja dela, stvarjenje sveta in razsvetljenje duhov.

Beseda je vstvarila vesoljni svet, kajti vse je po njej storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega. (Jan. 1, 3.) Dela božja na zunaj pripadajo skupno vsem trem osebam, sveto pismo jih pa tudi posameznim osebam pripisuje, kolikor se posebnost vsake v njih razodeva. Stvarjenje sveta je skupno delo; pripisuje se pa Očetu, kolikor se božja mogočnost, Sinu, kolikor se modrost, svetemu Duhu, kolikor se ljubezen razodeva v njem. Beseda pa je po potu spoznanja od Očeta rojena, zato je ona božja Modrost; vse je po njej storjeno, ker obsega v sebi vse načrte božje modrosti za vesoljno stvarstvo, kakor za posamezna bitja; in brez nje (Besede) ni nič storjenega, ker je Oče v Njej napravil načrt za vesoljstvo in posamezne stvari.

Beseda je tudi za vse storjene duhove, angele in ljudi v ir luči in življenja: *v njej je bilo življenje, in življenje je bilo luč ljudi* (Jan. 1, 4.). Luč in življenje sta sorodna pojma; brez luči ni življenja in najvišji cvet življenja je luč. V vidni natori je luč žarnega solnca, ki vzbudi življenje rastlin, in to življenje postane nekako v cvetju zopet luč. Pa še višje je življenje in luč duha. Življenje človeške duše je luč v natornem spoznanju našega uma, in ta spoznavajoča duša je ob enem živelj človeškega telesa. Zraven imamo pa še nadnaravno življenje in luč človeške duše, ki se v veri povzdigne celó do božjega prestola. Vse to natorno in čeznatorno življenje in luč, ki ste izliti v duhove, je delo Besede. Kakor se solnčni žarki odsvitajo v jezerih, rekah in v vsaki vodni kapljici, tako je Beseda v kraljestvu duhov solnce, čegar žarki se lomijo v vseh, z umom obdarovanih bitjih.

3. To je slovesno spričevanje božanstva Kristusovega, katero daje sv. Janez v začetku svojega evangelija. Drugi evangelisti pa začno z zemeljskim nastopom Gospodovim: Matevž z bukvami njegovega rodú kot sinu Davidovega in Abrahamovega; Marka s pridigovanjem njegovega predhodnika Janeza Krstnika; in Luka z njegovim časnim rojstvom v betlehenskem hlevu. Sv. Janez se pa kakor orel visoko vzdigne ter potegne za seboj človeškega duha v nebeške višave. Kristijani — nam kliče — ne ostanite pri zunanji podobi tega novorojenega Deteta, ampak stopite višje do dneva, ko je Bog človeka vstvaril; stopite še višje do dné, ko je Bog rekel: *Bodi luč, in bila je luč*; vzdignite se še višje, predno je bil kak dan, ko je še tema pokrivala zemljo; vzdignite se do časa, ko še ni bilo svetovja in je Bog ustvaril čiste duhove, angele: to je začetek. V tem začetku pred vsem časom in pred svetovjem je že bila Beseda, in Beseda je bila Bog in Bog-Beseda je bila pri Bogu Očetu, in ta Beseda je stvarnik nevidnega in vidnega sveta, luč in življenje duhov, in *ta Beseda je meso postala in med nami prebivala* (Jan. 1, 14.), je kot dete med nami rojena, je 33 let na zemlji živela, in njen nauk, njeni čudeži, trpljenje, smrt, vstajenje, vnebohod so obseg našega evangelija in svitli dokazi njenega božanstva.

Tako spričuje sv. Janez večno božjo osebo Jezusa Kristusa, ki se v polnosti časov počlovečenju prikaže na zemlji; in njegov dokaz je še toliko trdnejši, ker je bil sam priča, kakor piše: »Kar je bilo od začetka, kar smo slišali, kar smo s svojimi očmi videli, kar smo gledali, in so naše roke tipale,

od Besede življenja . . . vam oznanujemo . . . da je naša družba z Očetom in z njegovim Sinom Jezusom Kristusom. (I. Jan. 1, 1.) To je dokaz tako jasen, da vsi ugovori brezvercev zginajo kakor megla pred solncem.

II. Drugo rojstvo Gospodovo je človeško, vsled katerega je bil v polnosti časov rojen iz Marije Device. In to je prvotni predmet današnjega praznika. V rojstvu se kaže slabost in reva človeškega bitja. Sin božji se v svojem rojstvu podvrže enakim revam človeške narave in združuje božanstvo ter človečanstvo, vsemogočnost pa slabost, visokost in nizkost v svoji osebi. Pri tem njegovem človeškem rojstvu pa zapazimo celo vrsto čudežev, ki ga dokazujejo kot Boga-človeka in napolnjujejo z veseljem nebo in zemljo.

1. Prvi čudež obstoji v tem, da se rodi nov človek, čegar vstvarjena človeška narava je sprejeta v neustvarjeno božjo osebo Sinu božjega. To je čudež, kajti v navadnem naravnem redu ima vsak človek ob enem s človeško naravo tudi človeško osebo; Jezus Kristus pa ima samo človeško naravo, med tem ko se človeška oseba nadomestuje z božjo osebo (večne) Besede. Sveta vera nas uči to skrinost, da je Sin božji postal človek, ko je sprejel človeško naravo v svojo božjo osebo, v kateri obe naravi, božanstvo in človečanstvo, obstojé nespremenjene in nezmešane. (Temu nauku nasproten je Nestorijev.)

Jezus Kristus je le ena oseba, ima pa dve pravi in popolni naravi z vsemi njunimi lastnostmi, božjo in človeško, in sicer tako v edinosti osebe sklenjene, da je eden in isti Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek. On ima vse, kar spada k božanstvu, pa tudi vse, kar spada k človečanstvu; in sicer tako, da se vse, kar Sinu božjemu pripada kot pravemu Bogu, pripisuje tudi njemu kot človeku; in kar temu človeku pripada, pripisuje se tudi njemu kot Bogu. (*Communicatio idiomatum.*) Jezus kot človek je tedaj Sin božji, je od vekomaj od Očeta rojen, iz Njega z Očetom vred se izhaja sv. Duh, je stvarnik, večen, nespremenljiv; nasprotno pa je tudi Bog postal trpeč in umrljiv človek, Bog je bil rojen iz Marije, je trpel, umrl, vstal, v nebesa šel . . . Zato je Jezus Kristus naš Odrešenik, kot človek je namreč mogel trpeti in zadostovati, in kot Bog je podelil svojemu trpljenju neskončno ceno, kakor je potrebna za izbrisanje grehov, ki so neskončno razžaljenje božje. To je novi človek, ki je bil ta dan rojen; pri-

zadevajmo si tudi mi po svētu apostolovem (Ef. 4, 24.): obleči novega človeka, ki je po Bogu vstvarjen v pravičnosti in resnični svetosti, da si vtisnemo podobo tega božjega Deteta v njegovi nedolžnosti, ponižnosti in pokorščini.

2. Drugi čudež obstoji v tem, da je novorojeno božje Dete le po telesu otrok, po duši pa popolno razvit mož, poln modrosti, milosti in moči. To napoveduje že prerok Jeremija, rekoč: *Gospod je nekaj novega vstvaril na zemlji: Ženska bo moža obdajala.* (Jan. 31, 22.) Kdo je ta žena? Kdo ta mož? vpraša sv. Bernard. Ali ne spoznaš lahko žene, ki moža obdaja, ko vidiš, da Marija Jezusa, od Boga poslanega moža, nosi v svojem krilu? Vzrok za to je v veliki časti, h kateri je bilo človečanstvo v Kristusu po svojem privzetju v božanstvo povzdignjeno, in v službah, katere je imelo opravljati. Jezus se je zaročil s človeško naravo, jo povzdignil k visoki časti ter jo ozaljšal z modrostjo, milostjo in močjo. Jezus je tudi v svoji človeški naravi naš učenik, duhovnik, kralj, in to službo že opravlja pri svojem včlovečenju. Zato govori po sv. apostolu (Hebr 10, 5.) že pri svojem prihodu na svet nebeškemu Očetu: *Klavščine in daru nisi hotel, telo pa si mi pripravil; žgavni darovi ti niso bili všeč. Tedaj sem rekel: Glej, jaz pridem, da storim, o Bog, tvojo voljo.* To novorojeno Dete je le po telesu še otrok, po duši pa je mož. To Dete je učenik, veliki duhoven, kralj sveta; v jaslih ima tisto modrost, milost in moč, katero je v očitnem življenju Kristus razodeval; vodilo, vladalo je v jaslih veseljstvo, kakor ga zdaj vlada ob desnici božji.

3. Tretji čudež se tiče blažene Device Marije, Matere tega Deteta, ali pravzaprav je obseg več drugih čudežev. Ta otrok je Bog od večnosti že, in si je moral, če se je hotel kot človek roditi, sam mater izvoliti ter vstvariti. Če bi si mi smeli mater voliti, bi si izbrali najlepšo in najsvetejšo. Sin božji pa si je od vekomaj Marijo za Mater izvolil, jo obvaroval vsega madeža izvirnega greha ter jo obsipal z vsemi milostmi.

To Dete je Bog; in če je on imel rojen biti, se zanj spodobi le Devica kot Mati; in če je devica imela roditi, se je spodobilo, da je le Boga rodila. (Bernard. hom. 2. super Missus.) To čudežno spojenje devištva z materstvom je že prerok napovedal, rekoč: *Glej, devica bo spočela in rodila Sinu, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel.* (Iz. 7, 14.)

To Dete je Bog; zato je Marija danes res postala božja porodnica in Mati božja; ona ima enega in tistega Sinu z Očetom nebeškim in je zbog tega povzdignjena čez vse kore angelske kot kraljica nebes in zemlje.

4. Četrty čudež je prikazanje angelov in zvezde. Angele je prešinilo sveto strmenje, ko so Najvikšega, čegar prestol trepetaje obdajajo, zagledali ob enem kot slabotno Dete v betlehenskijh jaslicah; ko so človeško naravo, ki je manjša od njihove, sprejeto videli v osebo večne Besede, in človeka Jezusa Kristusa spoznali tudi kot svojega poglavarja, kot Gospoda vidnih in nevidnih stvari, da bi se po odrešenju človeštva napolnili prostori, ki so bili po odpadu hudobnih duhov izpraznjeni. — S svetim veseljem se novorojenemu otroku priklanjajo, kakor nam omenja sv. pismo (Hebr. 1, 6): *Kadar vpelje prvorojenega na svet, reče: In vsi angeži božji naj ga molijo.* To veselo vest so naznanili pastircem: *Ne bojte se, oznanujemo vam veliko veselje . . . ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod;* ter so peli: Čast Bogu . . . mir ljudem . . . (Luk. 2, 10. 13.)

Brezpametno stvarstvo naznani svoje veselje nad rojstvom svojega začetnika, ker se nova zvezda prikaže na nebu, da bi modre iz jutrovih dežel pripeljala k Njemu, naj bi ga molili in obdarovali.

Tako v človeškem rojstvu Jezusovemu res nebo in zemlja oznanujeta njegovo slavo.

Ti čudeži nam odsvitajo v slabosti in onemoglosti človeškega rojstva Kristusovega, zato da bi ga mi spoznali in molili kot Boga-človeka, ki je obe naravi, božjo in človeško, v svoji osebi zedinil in vsako po njenej posebnosti razodeva. To zvezo božje vsemočnosti s človeško slabostjo je božja modrost napravila zato, da bi nam olajšala vero pa tudi vžgala našo ljubezen. Koliko ljubezen je Sin božji nam skazal! Sijajna nebesa je zapustil — in nam enak postal, se trudil in trpel, da bi nas zveličal! Njegovo ponižanje je naše povikšanje, njegova revščina naše bogastvo, njegovo trpljenje naše veselje, njegova smrt naše življenje. Povračujmo to ljubezen s tem, da mu svoja srca odpremo, naj bi se v njih duhovno rodil, kajti naše duhovno prerčenje je namen njegovega človeškega rojstva.

III. Tretja skrivnost današnjega praznika je duhovno rojstvo Zveličarjevo v človeških srcih. On se rodi v nas, da bi nam svojo podobo vtisnil in nas

storil otroke božje, da bi bil tako prvorojeni med mnogimi brati. Zopet čudovita skrivnost. *Kako more človek rojen biti, ko je star?* — vpraša Nikodem. *Ali more v telo svoje matere vdrugič iti, in prerojen biti?* (Jan. 3, 4.) Zveličar pa razloži en čudež po drugem. On, večni Sin božji, je danes rojen iz žene in postane sin človekov, zato da bi mi rojeni od Boga, postali otroci Božji. Zato piše sveti Jan. (1, 12—13.): »Dal jim je oblast otrokom božjim biti, njim, ki verujejo v njegovo ime; ki niso iz krvi, ne iz volje mesa, ne iz volje moža, ampak iz Boga rojeni.*) Zveličar se je v naših srcih rodil po sv. krstu, v katerem smo bili kot živi udje pridejani njegovemu duhovnemu telesu, se jeli vdeleževati njegovega božjega življenja, postali otroci božji, njegovi bratje, templi sv. Duha in dediči nebeškega kraljestva. Ali Gospod lahko umrje v naših srcih, ako zeló nanj ne pazimo. Herod ni mogel novorojenega Jezuščka v betlehlemskem hlevcu, toliko pogosteje se pa poznejim Herodom posreči umoriti ga v srcih. Zato se vprašajmo: Ali je Jezus Kristus v nas rojen? Ali še živi v nas? Moremo-li z apostolom (Gal. 2, 20.) reči: *Živim, toda ne jaz, ampak Kristus živi v meni?* Ali še Jezus Kristus s svojo milostjo prebiva v nas? Katera so znamenja, da se tega prepričamo? Angel dá pastircem znamenje, da bode novorojenega spoznali Zveličarja: *Nasli bote Dete, v plenice povito, v jasliah ležati.* (Luk. 2, 12.) — Obrnimo znamenja njegovega človeškega rojstva na njegovo duhovno rojstvo v naših srcih!

1. Prvo znamenje, da je Jezus Kristus v nas rojen in da živi v nas, je živa vera. Pomislimo na sv. družino, ko gre v Betlehem, kjer je imel Kristus rojen biti. Jožef in Marija trkata na vrata, a nista nikjer sprejeta. Pomenljivo pravi evangelist (Luk. 2, 7.): *Zanje ni bilo prostora v hiši.* Tako se morata slednjič podati v hlevček in tam se rodi Zveličar. Sveti Jan. (1, 12.) piše: »Kolikor pa ga je sprejelo, jim je dal oblast božjim otrokom biti, njim, ki verujejo v njegovo ime.« Prvi pogoj za njegovo rojstvo v nas je torej ta, da ga sprejmemo v veri. Ali se pa ne ponavlja ta dogodba v Betlehemu; še dandanašnji? Kolikrat trka Jezus, hrèpeneč po naših dušah, zbog katerih je z nebes prišel na naša srca in prosi uhoda in išče mesta, na katerem bi se mogel duhovno roditi! Pa koliko duš ga zavrne v svoji slepoti! In koga sprejmó? Ne verujejo

*) To bistroumno razlagata sv. Avguštín (tract. 2. n. 15.) in sv. Krizostom in Math. hom. 2.

Jezusu in njegovi cerkvi, in komu verujejo? Verujejo ošabni vednosti, ki pogreva paganske zmote kot novi napredek človeškega uma; verujejo tajnostnim prostozidarstva, katero ruje zoper altar in tron in se skriva pod krinko človekoljublja; verujejo lažnjivim spisom, ki spodkopavajo vse, kar je božjega; verujejo lastni pameti, akoravno se ona tolikrat zmoti. Tu ni prostora za Jezusa, tu se on ne more roditi.

Vera sama pa ne povzroči njegovega duhovnega rojstva, ona podaja le sredstva za njegovo izvršitev. Iz nje morata privreti še upanje pa ljubezen, ki pospešite odpuščanje grehov in opravičenje; a zakramenti se morajo še prejeti, po katerih nam pritekajo zasluge Jezusove Rešnje krvi. To vse sloni pa na temelju vere, ki je prvi pogoj in znamenje duhovnega rojstva Jezusovega v nas.

Zato pa skrbno varujmo ta največji zaklad sv. vere, ki je podlaga našega opravičenja! In če morda v tebi, mlačni kristijan, spi vera ter se ne kaže v djanjih ljubezni — glej še ni vse zgubljeno, le oživi jo zopet, saj se še nisi popolnem odrekel Kristusu, in on te bo zopet oblagodaryl s svojimi milostmi in prebival v tvojem srcu!

2. Drugo znamenje duhovnega rojstva Jezusovega v nas je ponižnost. *To vam bodi znamenje: Našli bote Dete, v plenice povito, v jasliah položeno.* (Luk. 2, 12.) Koliko ponižnost razodene Gospod v svojem včlovečenju! Ponižnost je tista čednost, ki drži duha v pravih mejah, da se ne prevzame in ne zahteva višje stopinje, kakor mu gre. Ker je Bog neskončno popolno in naj višje bitje, zato se pri njem o ponižnosti niti govoriti ne more; Jezusu se mora le zbog njegovega človečanstva pripisovati. Kako velika pa je ponižnost, katero je Kristus kazal v svoji človeški naravi!

Je pa več stopinj ponižnosti, — ako se podvrže svojim predstojnikom, ko sebi enake spoštuje kot predstojnike, ako se celo nižjim nasproti obnaša kot podložnik. Kako nam Zveličar sveti v tej ponižnosti! Očetu nebeškemu se je podvrgel ter spolnil vsa povelja, ko je bil od njega poslan na svet v težavno učenje, britkosti in trpljenje. *Ponižal je sam sebe in je bil pokoren do smrti . . . na križu.* (Filip. 2, 8) Očeta imenuje večjega od sebe, ker je ob enem tudi človek, in svoja dejanja nanj obrača, kot pravega začetnika (cf. Jan. 14, 28—7, 16.) — Dá, on je še nižjim podložen. On, kralj nebes in zemlje se podvrže še pred svojim

rojstvom rimskemu cesarju, se podvrže Mariji in Jožefu. Začetnik postave se podvrže postavi... se da obrezati, darovati, odkupiti... krstiti... umiva noge učencem... poslušna svojo smrtno obsodbo... To je ponižnost Gospodova, ki se je pri včlovečenju in rojstvu začela in končala pri smrti.

Ako nas taki ponižni občutki Jezusovi prešinjajo, potem on v nas živi: *To mislite med seboj, kar Kristus Jezus*, opominja sv. Pavel (Fil. 2, 5.) Ako smo zadovoljni v stopnji, katero nam je odkazala previdnost božja, podložni svojim predstojnikom, spoštljivi do nam enakih, ponižni celo do nižjih; če vkljub zasmehovanju svojo vero zvesto spoznavamo, potem imamo gotovo znamenje, da se je Gospod duhovno v nas rodil in da v nas živi.

3. Tretje znamenje duhovnega rojstva Kristusovega v nas je čista, od smrtnih grehov prosta vest. *To vam bodi znamenje...* (Luk. 2, 12.) Kaj je bolj nedolžno, kakor novorojeno, krščeno dete? In kaj je nedolžniše, kakor božje Dete, ki je prišlo na svet, da bi razdajalo greh? Ako je pa naša vest čista težkih grehov, in če smo jo dolgo brez madeža obvarovali, potem se smemo zanesti, da Jezus v nas živi.

Pa praviš: Saj sem opravil spoved in sv. obhajilo; Zveličar je tedaj v meni rojen in živi v mojem srcu. Res je tako, ako si odkritosrčno in vredno prejel sv. zakramente. Pa žalibog, le preveč kristijanov je, ki se danes spovejo, v kratkem pa se spet povrnejo v stare grehe. Sv. zakramente prejemljejo le iz navade, posebno v adventu in o veliki noči, trdnega sklepa in resničnega kesanja niso imeli. Kmalu so zopet v starih razvadah, v preklinjanju, pijančevanju, igranju, nečistovanju, sovraštvu... Oni se niso prenovili v duhu svojega uma (Ef. 4, 23.), niso si k srcu vzeli opomina Gospodovega: *Pojdi in nikari več ne greš, da se ti kaj hujšega ne zgodi!* (Jan. 5, 14.) In kaj je hujšega, kakor vedno v stare grehe se povračevati ter zlorabiti Zveličarjeve milosti, kajti tak človek postaja vedno bolj trdovraten in umrje v nespokornosti.

O predragi, odkritosrčno očistite svojo vest, skrbno se potem varujte omadeževati jo z grehi, vedno poslušajte glas milega Jezusa: tako bode on z veseljem prebival v vašem srcu.

Premišljevanje teh treh skrivnosti današnjega praznika je pač pripravno kristijanovo srce napolniti s sladkim veseljem. Tisti

Jezus, ki je od Boga Očeta od vekomaj rojen, se je iz ljubezni do nas pred 1900 leti v betlehlemskem hlevcu rodil kot milo Dete in prinesel svoje nebeške zaklade, da bi naša srca po duhovno prerodil in prenovil, najbi živela za Boga, za nebesa. Pojdimo tudi mi s pastirci v duhu do Betlehema, poklekimo pred jaslice, molimo vekovečnega Boga, sprejmimo blagoslov sladkega Deteta in tudi naše srce bo čudovito prerojeno in v njem bo veselo odmevalo: »Slava Bogu na višavah!« Amen.

A. Žlogar.

2. Novorojeno dete je Zveličar sveta.

Oznanim vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu, ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. Luk. 2, 10—11.

A. 1. Milolepo beremo v legendi o sveti Elizabeti veliko veselje, ki ga je to novorojeno dete napravilo očetu Andreju, ogrskemu kralju in materi Jedrti, ko jima je Bog nebeški poslal blagoslov v hišo leta 1207. Komaj se rodi blaga deklica Elizabeta, nehajo vojske in razprtije; božje zapovedi se izpolnjujejo, in očetu vse dobro in povoljno izteče. Povsod gre glas: »Lepa zvezda se je na Ogrskem prikazala, ki razveseljuje vso deželo.« (Leg. 19. nov.)

2. Sinočno noč se je daleč od nas rodilo čudežno dete, ki je razveselilo svojo mater Marijo, svojega rednika sv. Jožefa, ki je razveselilo celo mesto Betlehem in okolico, pa tudi nas in vse ljudi obširnega sveta; saj tako je pričal angel božji pri borni zibelki betlehemskega otroka, govoreč: *Oznanim vam veliko veselje, katero bo vsem ljudem, ker danes je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem.* (Luk. 2. 10—11.)

3. Zato veselo kliče sv. katoliška cerkev vernikom: Christus natus est nobis — Kristus nam je narojen. Pridite, molimo ga! In staroslavna pesmica doní po krščanskih hišah: »Mesija, dete ljubljeno — Je rojeno — V presrečnem mestu Betlehem — Za odrešenje vsem ljudem.« — Poglejmo si torej to dete in pomislimo, da je Mesija ali naš Odrešenik. Novorojeno dete je Odrešenik sveta: ker 1. v njem so izpolnjene vse mesijanske obljube; kot Odrešenika 2. ga moramo hvaliti.

Bodi pristrčno pozdravljeno božje Dete, Jezus Kristus, Zveličar sveta! V tvojo slavo hočem govoriti.

B. 1. Razmere in okoliščine rojstva Jezusa Kristusa so vam dobro znane, ko že vsako šolsko dete vé, kako in kje se je ljubi Jezus, sin božji, rodil. Komaj je *luč sveta*, Jezus Kristus stopil na zemljo, in bil položen v jaslice, je postalo vse svetlo in žarno, dasi je bilo okoli polnoči. Pastirji, čuvarji svoje črede, se zbojijo in prestrašijo; angel nebeški pa jih pomiri, govoreč: *Ne bojte se ker glejte, oznamim vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, ki je Kristus Gospod, v mestu Davidovem.* (Luk. 2, 10—11.) Dà, ljubi poslušalci! to veselo Dete je res naš Zveličar ali obljubljeni Odrešenik, ker v njem so se izpolnile vse božje obljube in mesijanske prerokbe; pomislimo samo nekatere:

a) Mihej, prerok, živeč 770 let pred rojstvom Kristusovim, nam je napovedal rojstni kraj bodočega Mesija, govoreč: *Ti Betlehem Efrata, majhen si med tisoči v Judu; iz tebe pride Gospodovalec v Izraelu, in njegov izhod je od začetka, od večnih dni.* (Mih. 5, 2.) Betlehem je mesto kralja Davida, šteje pri dvatisoč stanovnikov; tam tedaj je moral biti rojen Mesija, in nikjer drugje ne. Kako čudežna je naključba božja, da je Marija iz Nazareta dva dni daleč morala potovati, naj bi se dopolnila mesijanska obljuba in se Zveličar rodil v Betlehemu; to nam pripoveduje sv. evangelij za polnočnice. (Luk. 2, 1—14.) Zato so pa oči in srca vseh ljudi danes obrnjene tje v mesto Betlehem.

b) Izaija, prerok, živeč 760 let pred rojstvom Kristusovim, nam je pa izvoljeno mater našega Odrešenika ljubeznivo lepó opisal, govoreč: *Zato vam bo Gospod sam znamenje dal: Glejte, Devica bo spočela in Sinu rodila, in njegovo ime bo imenovano Emanuel.* (Iz. 7, 14.) In to prečudežno Devico in mater božjo gledamo danes v duhu, ko kleči pri jaslicah ter moli Sinu božjega; njo pa ves krščanski svet časti in spoznava za najčistejšo devico. Ona je postala mati božja, pa je ostala še čista devica.

c) Mili nebeški oče sam je bil dal obljubo, da bo Zveličar sveta na zemljo prinesel blagor za vse ljudi, govoreč: *In blagoslovljeni bodo v tvojem zarodu vsi narodi zemlje.* (I. Mojz. 22, 18.) To se izpolnuje skozi vse čase: Ljudje, ki ne sprejmejo Jezusa, sedijo v temi časne in večne pogube; narodi pa, ki so spoznali Jezusa Kristusa za Odrešenika, sprejeli njegove nauke božje, in

ga ljubijo iz celega srca, oni uživajo časni blagoslov in dobé večno zveličanje. Tako je sv. apostol Peter zapisal zlate besede, ko pravi: *V nikomur drugem ni zveličanja. Nobeno drugo ime namreč pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mi mogli zveličani biti*, razven presveto sladko ime Jezus. (Ap. dej. 4, 12.) Ako pa hočemo po novorojenem Detetu doseči časno srečo in večni blagor,

2. ga moramo moliti in hvaliti. — Že vsakega navadnega dobrotnika moramo hvaliti; to tirja krščanska omika od nas. Dobra zahvala je nova prošnja. Najbolj pa smo dolžni hvaliti našega največjega, nebeškega dobrotnika Jezusa. Različni so načini te hvale; današnji sv. evangelij nam jih lepo kaže in priporoča — Jezusa hvaliti:

a) *Peti Jezusu na čast.* Petje je tako delo, ki razveseli vsakega človeka, ki poje; prešine in razveseljuje pa tudi druge ljudi, ki čujejo lepo petje; tudi ljubi Jezus ga rad ima in ga veselo poslušá. Komaj se je božje Dete narodilo, že se je zglašilo rajsko petje nad hlevcem, kjer je Jezus prebival; truma angelov je došla iz nebes, in včlovečeni Besedi zapela pesem: *Slava Bogu na višavah, in na zemlji mir ljudem dobre volje!* Ali nam s tem angeli božji niso jasno pokazali, da tudi mi moramo ljubemu Jezusu čast in hvalo dajati s pobožnim petjem? Kdor le spremore, naj vzdigne svoj glas, naj poje k pridigi, blagoslovu, sveti maši. — Jezusa hvalimo, če ga:

b) *molimo.* — To dete v jaslicah je Emanuel — naš Bog, Bog in človek v enem telesu, zato ga tudi smemo, dà, moramo moliti, t. j. mu moramo božjo čast in hvalo izkazovati. Lepi zgled Jezusa moliti nam dajejo pastirji. Brž ko so zvedeli, da se je Mesija rodil, v urnih korakih tečejo k jaslicam, pokleknejo ter molijo Dete, katero so spoznali za pravega Boga iz angelovih besed: *Oznanim vam veliko veselje, katero bo vsem ljudem, ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem.* Ali se boš ti, mladenič, sramoval poklekniti in moliti božje Dete Jezusa; ali se boš ti, krščanska deklica, bala tvojega Zveličarja moliti? Še nekaj! Novorojeno Dete božje hvalimo, ko ga

c) *častimo s pozdravom:* Hvaljen bodi Jezus Kristus! To se že samo po sebi ume, da smo dolžni Jezusa častiti in tudi druge na to opominjati, naj bi ga častili; vendar pa se ta pozdrav redko kje čuje; izginil je iz mesta, opustile so ga vasi, in steze so ga pozabile; ljudje si vse druge smešnosti izmišljujejo. Mi učimo v šoli vašo deco vsakemu reči: Hvaljen bodi Jezus Kristus,

pa nas radi ne ubogajo; mi opominjamo odraščene v cerkvi, naj bi slehrnega krščansko pozdravljali, pa na vse to pozabite, ker ne ljubite Deteta božjega. — Častite ljubega Jezusa povsod s tem svetim pozdravom, ker on je naš objubljeni Mesija ali Odrešenik, ki ga moramo hvaliti, častiti s petjem, molitvijo in pozdravljenjem.

C. Novorojeno Dete je naš Odrešenik: vse mesijanske obljube so se v njem izpolnile; Jezusa naj hvalijo vsi jeziki; tudi mi, ki ga dozdej nismo hvalili, ga hočemo v bodoče povsod hvaliti s petjem, molitvijo in s krščanskim pozdravljenjem, dokler še moremo svoj jezik obračati. Čujte me!

Bil je neki človek, ki je grozno klel, hudobno govoril in svoj jezik rabil za vse hudobije. Zgodilo se je pa, da mu ta jezik začne gnjiti; zato ga spravijo v bolnišnico. Zdravniki spoznajo, da mu življenje morejo ohraniti, če mu jezik odrežejo, govoril pa nikoli več ne bo; zato mu rečejo, naj svojo poslednjo voljo in naročilo naznani domov svoji ženi, otrokom in znancem. Ta mož, ki je prej rad klel in obrekoval, razsajal, — svoje zadnje naročilo izreče z tremi: Hvaljen bodi Jezus Kristus!

To zlato naročilo si bomo pa tudi mi vzeli seboj domov, in si ga zapomnili za vse svoje žive dni; vselej in povsod in slehrnega človeka bomo pozdravljali: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Ljubega Jezusa hočemo hvaliti in častiti, dokler se bo jezik gibal v naših ustih; naj bi našega Odrešenika tudi hvalili in častili med angeli božjimi v svetih nebesih! Res:

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Hvaljen bodi večni Bog.

Tam v nebesih in na zemlji

Naj te hvali vse okrog. Amen.

S. Gaberc.

Praznik sv. Štefana.

Zakaj moramo odpuščati svojim sovražnikom?

Gospod, ne prištevaj jim tega greha.

(Dej. ap. 7, 59.)

Življenje svetnikov in svetnic božjih je obsirna, poučljiva knjiga, polna lepih zgledov bogoljubnega življenja, v kateri najde vsakdo svojemu stanu in svojim razmeram primerne ter potrebne čednosti. Zato nam pa sv. cerkev, ta skrbna gojiteljica pobožnega

življenja, vsak dan stavi pred oči kak nov list te dragocene knjige, ko nam z vsakim dnevom življenje drugega svetnika priporočuje v posnemo in počeščenje. Včeraj smo brali v začetku te knjige z zlatimi črkami pisano veselo dejstvo rojstva Odrešenikovega, dancs, na drugem listu pa že čitamo z rdečimi črkami zabeleženo resno dogodbo prvega krvavega mučeništva. Kako je vendar to, da nam sv. cerkev v trenutku, ko še naše srce vskipluje radosti, danes že razgrinja prizor žalosti — podobo smrti zvestega Jezusovega učenca? Današnji praznik ima namen, nam dokazati, da je mogoče djansko spolnjevatii oni včeraj rojenemu Zveličarju toliko priljubljen nauk o ljubezni do bližnjega, ter nam prikupiti zapoved, zoper katero se na vso moč upira naša razvajena narava, namreč zapoved o ljubezni do sovražnikov. In ker je sv. cerkev s tem, da je postavila današnji praznik prvega za najimenitnejšim dnevom, pokazala, da tudi nauk, ki je današnjemu prazniku v podlago, šteje med najvažnejše, zato hočem tudi jaz danes v čast prvencu mučenikov govoriti o tem prevzvišenem nauku, ter odgovoriti na vprašanje: **Z a k a j m o r a m o o d p u š č a t i t u d i m i s v o j i m s o v r a ž n i k o m ?**

Sv. Štefan, ti prva krvava žrtev za Jezusovo zapoved ljubezni, ti, ki si iz srca odpustil svojim preganjalcem v trenutku, ko so te kamnjali, ter si v plačilo zato že tukaj smel zreti v odprta nebesa, daj tudi nam moč, da od sovražnikov preganjani premagamo sebe, jim iz srca radi odpuščamo, ter vsaj tamkaj enkrat z njimi gledamo slavo nebeško in tebe, ljubljeni Zveličar!

I. **Zakaj pa moramo torej odpuščati svojim sovražnikom? Prvič zato, ker jim je odpustil Jezus sam.**

Podajmo se v duhu na goro Kalvarijo in se zamislimo v oni prestrašni trenutek, ko se Jezus na križu vojskuje s smrtjo. Človeku močno utrujenemu, hujo zdelanemu ali nevarno bolnemu se navadno ne poljubi veliko govoriti. Le če ima kaj posebnega na srcu, če je kaj tako važnega, da se brez velike škode ne da odložiti in ne sme pozabiti, to še izreče, to še naroči. Človeka bolj zdelanega, bolj utrujenega in bolestnega, kakor je Jezus na križu, si misliti ne moremo.

O vi vsi, ki memo greste po potu, pomislite in glejte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja (Žal. pesem 1, 12.), toži On s prerokom. Od temena do stopala ni zdravega uda na telesu, grozno tišči trnjeva krona v razboljeno glavo, kri po celem životu

curkoma teče ter nadležno prodira v oči, ušesa in usta, k temu pa še pride dušna bolest ob tužnem spominu nevhvaležnega sveta. In v takem stanu naj bi bil človek razpoložen govoriti? Vsi, ki iz sočutja, ali iz radovednosti ali škodoželjnosti stojijo okolu križa, se vsak trenutek ozirajo na umirajoče ustnice božjega Učenika. Toliko besed je spregovoril v življenju, bo li sedaj v najvažnejšem trenutku molčal? Kaj mu pač utegne biti še najbolj pri srcu? Koga se hoče še posebej spominjati v svoji oporoki? Ta in enaka vprašanja se vzbujajo v sreih molčeče množice. Tu odpre Jezus svoja v boju s smrtjo utrujena usta, in z razločnim glasom razodene prvo iskreno željo svojega usmiljenega srca, ter moli ono večnega spomina vredno molitev za svoje sovražnike: *Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo.* (Luk. 23, 34.)

Značilno in pomenljivo je to vsekako, da je kar p r v a b e s e d a umirajočega Zveličarja beseda sprave, beseda odpuščenja. Kakor da bi se bilo bati, da ga ne prehití smrt, preden dalje govori, naroči najpoprej to, kar mu je najbolj pri srcu, tebi kristjan v resen opomin, da je vse drugo, kar storiš v svoje izveličanje, zastonj, dokler še želo sovraštva tiči v tvojem srcu. Opravljaj sicer dobra dela, zatajaj se, moli goreče, posti se ostro, pa pred vsakim dobrim delom se spomni, če imaš morda kaj zoper svojega brata, ter s Kristusom moli: *Oče odpusti jim . . .* sicer bi obveljale tudi o tebi besede sv. Pavla: *In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje in ko bi svoje telo dal tako, da bi gorel, ljubezni pa bi ne imel, ti nič ne pomaga.* (I. Kor. 13, 3.)

II. Svojim sovražnikom moramo odpustiti, ker jim je odpustila tudi M a r i j a. Človek bi mislil, da tako nedolžno bitje, kakor je bila Marija, nima sovražnikov. In vendar jih je imela več, kakor jih ima kateri med nami. Kakor je namreč po vsem bila podobna svojemu božjemu Sinu, tako jej tudi sovražnikov ni manjkalo, in oni, ki so črtili vse, kar je z Jezusom v zvezi, tudi niso prizanesli Mariji, saj so vsi Jezusovi sovražniki bili tudi nasprotniki njegove matere. In kakor je Marija vse besede Jezusove ohranila v svojem deviškem srcu, ter vse njegove nauke izpolnjevala tudi djansko, tako je še prav posebno zvrševala zapoved ljubezni do svojih sovražnikov.

Ko je trdosrčni Betlehemčani v uri polni bridkosti niso hoteli sprejeti, ni godrnjala, ni obrekovala ali zmerjala neusmiljenih mestjanov, temveč v svojo trpko osodo popolnoma udana, vsa mirna potuje v gostoljubno zavetje bornih pastirčkov. Ko kruti

Herod s smrtnim bodalom zvijačno lazi za božjim Detetom in z njim brez uzroka ter brez usmiljenja preganja tudi iznenadeno mater, se Marija nič ne upira ter ne hrepeni maščevati se nad krvoločnim preganjalcem, marveč v božjo voljo udana se napoti v neznani kraj prognanstva in cela njena mučna pot je takorekoč pohlevna molitev za sovražnike. In ko jej je na križevem potu na Golgoti žalosti pokalo materino srce, ter se jej je strahu takorekoč udirala vsaka stopinja, ko se je preinila skozi besno tolpo razkašenih sovražnikov svojih in svojega Sina, takrat bi s svojo premogočno prošnjo lahko sprosila nagel pogin in strašno smrt grdim trinogom. A ona molči, še besedice pritožbe ni slišati iz njenih ust in tako v djanju izpolnjuje prelepi nauk svojega božjega Sina: *Ljubite svoje sovražnike; dobro jim storite, kateri vas sovražijo, in molite za-nje, kateri vas preganjajo in obrekujejo.* (Mat. 5 44.)

Marsikateri kristijan sicer odpusti svojemu sovražniku hitro, ko je bil razžaljen, a le navidezno, le z besedo, le po vnanje. V srcu pa kuha želje po maščevanju in v resnici ostane stari sovražnik. V sovraštvu opravlja božjeropne spovedi; s praznimi izgovori (kakor: »Preveč me je razžalil; nisem jezen, pa videti ga ne morem; je tak človek, da ni mogoče ž njim govoriti«) sam sebe goljufa, v sovraštvu živi, v sovraštvu umrje, brez sprave stopi pred sodnji stol božji, ter je tako tukaj že časno, tam pa večno nesrečen.

Učimo se, predragi, od Marije, kako se naj vedemo do sovražnikov. Vzeli so ji edinega Sina, ž njim jo oropali vse tolažbe, iztrgali so ga ji iz rok, ko ga sreča in objame, kakor vidimo na četrti postaji križevega pota, tako da še svoje preobilne žalosti ž njim ne sme deliti. A ona med bridko žalost ni mešala bridkejšega sovraštva in ne da bi izrekla le besedico jeze ali maščevanja, prehodi ter pretrpi s svojim Sinom celi dolgi križev pot.

III. Odpustiti moramo svojim sovražnikom tudi zato, ker so jim odpuščali s v e t n i k i. Vsi izvoljenci božji so imeli sovražnikov brez števila, nekateri bolj vnanje, nekateri bolj notranje ali pa oboje ob enem. Ker po besedah Zveličarjevih *učenc ni več, kakor njegov učenik*, zato so morali in še morajo vsi, kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, *preganjanje trpeti* (II. Tim. 3, 12.) Najhujše trpljenje od vnanjih sovražnikov so prestali sv. mučeniki, o katerih piše sv. Janez, *da so prišli iz velike nadloge* (Skr. raz. 7, 14.). A prvi med njimi, ki so Jezusov božji nauk poveličali s krvavim dokazom svojega mučeništva, bil je današnji godovnjak, sv. Štefan, ki je še v smrti ljubil tiste, ki so ga sovražili do smrti.

O ljubezni do sovražnikov je lažje govoriti, nego jo v dejanju kazati, kakor sv. Štefan. Skoraj je ni zapovedi, zoper kojo bi se s toliko silo ustavljala naša slaba narava, kakor zoper zapoved ljubezni do sovražnikov. O sovražnikih dobro misliti, jim dobro želeči, o njih pohvalno govoriti, ali jim celó hudo z dobrim povračevati, temu se ustavlja naš uporen duh. Posebno nemogoče se nam zdi odpustiti, če imamo kako dozdevno ali resnično prednost pred svojim sovražnikom, ali če smo bili prav hudo razžaljeni; če nas je isti človek že večkrat razžalil, če se nam je z razžaljenjem godla velika krivica ali celó, če smo svojemu žaljivcu že kdaj v življenju izkazali kake dobrote. Taki in enaki izgovori nas goljufivo izgovarjajo, da ostanemo v sovraštvu.

Enaki vzroki bi bili mogli k maščevanju izzivati tudi svetega Štefana. — Bil je zal mladenič, v najlepši dôbi svojega življenja, kojega so razen telesnih vrlin kinčale še prelepe duševne prednosti. Ko je stal pred velikim zborom, so vsi navzoči gledali vanj z odprtimi očmi, *in videli so njegovo obličje, kakor obličje angelovo.* (Dej. ap. 6, 15.) Svetloba, s katero je bil pred sodbo obdan sveti Štefan, pomeni njegovo nedolžnost, njegovo pravičnost, ker se bodo po besedah Jezusovih tudi pri poslednji sodbi *pravični svetili kakor solnce.* (Mat. 13, 43.) Ker je bil čist in neomadežan, piše o njem sv. Avguštín, zato je imel obličje angela. Glej, ljubi brat! sv. Štefan s telesnimi prednostmi tako bogato obdarovan, da je bolj angelu, kakor človeku podoben, odpusti svojim od divje jeze ostudno prepadenim sovražnikom; ti pa poln napak in slabosti, kuhaš srd, tuhtaš maščevanje ter kuješ ničevne izgovore, če te le grdo pogleda tvoj nasprotnik.

Sv. Štefan je bil od apostolov izvoljen, ker je bilo njegovo življenje brez vse graje, ker je bil neomadežan, *ker je imel dobro spričevanje* (Dej. 6, 4.), in kot tak je stal tudi v sredi svojih sovražnikov, ki mu niso mogli očitati tudi najmanjše krivice. Marsikaterega kristjana minulo življenje pa je omadežano tako, da se Bogu usmili, a svojemu sovražniku ima zmiraj kaj očitati, kakor da bi sam imel kako prepričavo do razuzdanega življenja.

Občudovanja vredna je izredna nadarjenost sv. Štefana, s katero se ni mogel meriti nobeden njegovih nasprotnikov. *Bil je poln svetega Duha in modrosti* (Dej. ap. 6, 3.), *poln milosti in moči* (ibid. 6, 8) tako, da zastopniki raznih shodnic niso mogli *zoperstati modrosti in Duhu, ki je govoril iz njega.* (Dej. ap. 6, 10.) — In ko se je na poziv velikega duhovna zagovarjal v onem pre-

krasnem govoru, ki je kot zgled zagovora obtožene nedolžnosti za vse čase zabeležen v sedmem poglavju vekovito slavnega dejanja apostolskega, se ni našel nobeden, ki bi le z besedico upal ali znal oporekati njegovemu po vsem modremu dokazovanju. In glej! ta mladeniški modrijan, ki bi se bil mogel zaničljivo ozirati po svojih slavno premaganih nasprotnikih, ima mesto zaničevanja le molitev za sovražnike na jeziku. — Tebi pa večkrat le pičla vednost, kojo si pridobil z velikim trudom, usiljuje pravico, zaničevati manj nadarjenega sovražnika.

Tudi ni bil le samo malo razžaljen sveti Štefan. Vse, kar utegne užaliti še tako močno srce, prizadeli so mu sovražniki. Ko ga z besedo niso mogli užugati, poloti se jih divja togota, vsi razkačeni planejo nanj, kakor divji volkovi zgrabijo nedolžno jagnje, ga iz zbora pahnejo, vlečejo ga iz mesta ter ga kamnjajo brez vse milosti. In kako se vede sv. mučenik med krvavimi udarci sovražnih kamenov? »Ob času«, pravi sv. Maksim, »ko bi se kdo drugi na svoje najboljše prijatelje ne zmisli, misli sveti levit na svoje sovražnike in preganjalce in moli za-nje.« Kaj pa je tebi storil tvoj sovražnik, da se ti zdi tako nemogoče, mu odpustiti? Ali te je očitno zmerjal, te iz hiše pahnil, te kamnjal, kakor sv. Štefana? O, nikakor ne. Še dotaknil se te ni in ti že kličeš čez njega vso nesrečo in prokletstvo.

Najlepši zgled ljubezni do sovražnikov pa nam sv. Štefan daje s tem, da je odpustil onim, kojim je skazoval le dobrote. Odpustiti človeku, kojemu smo škodovali, ali kojemu smo dali povod k sovraštvu, ni težko. K temu nas sili že zdrava pamet in glas vesti. Pri sv. Štefanu je to bilo drugače. On je bil eden izmed sedmerih dijakonov, kojih opravilo je bilo, oznanjevati besedo božjo, krščevati ter vbogajme deliti. — In gotovo je bil med njegovimi kamnjevalci kateri, ki je imel vzroka dovolj, za izkazane dobrote hvaležen biti. Saj je dobrote delil še celó tedaj, ko je stal pred velikim zborom, ko je trdovratnim grešnikom očital njih nespokornost, ko jih je ves goreč za svoj božji poklic učil edino prave modrosti ter v potrjenje svojih naukov *delal pred njimi velika znamenja in čudeže*. Spomin na vse te izkazane telesne in duhovne dobrote bi bil mogel v trenutku preobilnega trpljenja zakrkniti srce sv. Štefana, ko je bilo sicer tako prizanesljivo. A on pozabi na vse krivice, koje je pretrpel, in v odločilnem trenutku svojega življenja misli le na blagor svojih sovražnikov.

Glej, kristijan moj! Ti svojemu sovražniku nikoli nisi nič dobrega storil, pač pa mnogo hudega. Vse hudo mu želiš, kjer le moreš, mu jemlješ dobro ime, in če družega ne, vsaj opuščaj, kar si mu dobrega dolžan storiti. In vendar si šteješ v veliko zasluženje, če le količkaj odjenjaš od svojega zastarelega sovraštva.

Ob času cesarja Valerijana je živel v Antijohiji katoliški duhovnik, imenom Sapricij, ki je imel kaj iskrenega prijatelja laika, po imenu Nicefora. Živela sta v velikem prijateljstvu in svetila vsem z lučjo svojih prelepih čednosti. Naenkrat si sporečeta ter postaneta najhujša sovražnika. Niceforu pa začne očitati vest, češ, da se za kristijana ne spodobi, živeti v sovraštvu. Skuša se torej spraviti s Sapricijem ter mu v ta namen pošlje posredovalca. Pa vse zastonj, Sapricij se ne mara spraviti. Nicefor se podá sam k njemu, pade pred njega na kolena, milo proseč: »Moj oče, odpusti zavoljo Gospoda!« A Sapricij ostane neodjelnjiv, ter ne odpusti. Kmalu potem so prišli neverniki Sapricija ter ga skušali siliti, naj se odpove svoji veri, toda on ostane stanoviten. Peljejo ga pred sodnika, a on spozna srčno svojo vero. Denejo ga na tezavnico, a on se ne dá omajati v svojem prepričanju. Obsodijo ga k smrti, a z veseljem zasliši svojo obsodbo ter srčno koraka proti morišču. Nicefor to izvé, hiti mu naproti, se pririje skozi ljudstvo, pade pred mučenika in glasno prosi: »Spoznovalec Kristusov, odpusti mi, če sem te razžahl!« A Sapricij molči, ne odpusti, pa vendar nadaljuje pot v mučeništvo. Nicefor hiti naprej, na drugem mestu ponovi svojo prošnjo ter klečé prosi: »Spoznovalec Kristusov, odpusti mi, kar sem grešil kot človek! Glej, krona mučeništva se ti ponuja, če stanoviten ostaneš.« Že so na morišču. Nicefor skuša v tretje odpuščanje izprimiti, a zastonj, Sapricij noče. In čujte, kaj se zgodi? Sapricij stoji na morišču, moralni meč je pripravljen, on poklekne z razgaljenim vratom, — vse molči, — »stoj, stoj«, kliče naenkrat Sapricij, »stoj, jaz hočem malikom darovati!« Sapricij odpade; iztrgana mu je lavorika zmage, on zataji Kristusa, in namesto slave mučeništva, izvoli življenje prokletstva. Mesto njega stopi Nicefor pred sodnika, se spozna za kristijana ter umrje pod sekuro. Le-ta je zavoljo svoje ljubezni do sovražnikov našel milost pri Bogu, oni pa se je pogubil radi svoje nespravljivosti.

Vsadite si, predragi v Gospodu, v spomin na današnji nauk o spravi s sovražniki to-le prigodbico globoko v srce. Varujte se praznih izgovorov, ki vam tolikokrat zabranjujejo odpustiti razžalnikom. Ozrite se radi na zglede Jezusa, Marje, sv. Štefana in drugih svetnikov, ki so v težavnejših razmerah vendarle radi odpustili svojim preganjalcem, ter recite s sv. Avguštinom: »Če so mogli ti in te, zakaj pa bi jaz ne mogel«, da vas kje smrt v

sovraštvo ne zasači ter vas ne zadene osoda neusmiljenega evangeljskega hlapca, in vam ne obvelja ostro žuganje Gospodovo: *Tako bo tudi moj nebeški Oče storil vam, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih src.* (Mat. 18, 35) Amen. *I. Rotner.*

Nedelja po Božiču.

Blagoslov vesele starosti.

Starost je častitljiva krona, ki se najde
po poti pravice. Pregov. 16, 31.

Današnji sveti evangelijski nam predočuje prav prijetne reči. Razen Jezusa, Marije in sv. Jožefa sta posebno dva stara človeka, o katerih nam pripoveduje današnji sv. evangelijski, namreč Simeon in Ana. Oba sta doživela častitljivo starost, in pri svoji skrbi za časna opravila in izpolnjevanje dolžnosti svojega stanu nista pozabila na to, kar je poglavitno in najpotrebnejše, namreč skrbeti za zveličanje svoje duše. In ker sta vedela, kako potreben je svetu Zveličar, in da je tudi obljubljen, sta brez prenehanja molila, da bi kmalu prišel. In pač pogostoma sta si mislila in rekla: Rada bi potem umrla, ko bi le doživela čas, ko bo Odrešenik prišel in prinesel svetu zveličanje. In ko sta dosegla srečo, doživeti ta čas, in ko sta prišla v tempel takrat, ko se je Zveličar prikazal v naročju svoje Matere Marije, o zdaj je od veselja poskakovalo srce pobožnemu starčku Simeonu, in poln hvaležnosti do Boga je zavpil: *Zdaj, o Gospod, pusti svojega hlapca v miru zaspati, ker so videle moje oči Zveličarja sveta.* Ravno tako vesela je bila pobožna, priletna Ana, ki je pri pogledu božjega Deteta častila Gospoda Boga in o njem govorila vsem, ki so čakali Izraelovega odrešenja.

Ako premišljujemo ta dva častitljiva starčka, Simeona in Ano, nekako dobro dé našemu srcu, in če je kdo mlad, se mu zbudi misel: tudi jaz bi rad bil tak v svoji starosti, in enaka misel in želja se lahko zbudi pri starih ljudeh.

Starost bi večidel vsi radi doživeli. In vesela starost je res nekaj lepega in častitljivega. Ah k taki veseli in blagoslovljeni starosti se mora podlaga postaviti že v mladosti.

Zato želim, da bi me danes ne le stari, ampak tudi mladi ljudje prav pazno poslušali, ko bom govoril o blagoslovu

vesele starosti in o pripomočkih, doseči tako veselo starost.

I. Pač lepa in prijetna je ljuba otroška mladost. Brez vse skrbi skaklja otrok skozi življenje. Vse svoje skrbi za življenje prepušča starišem in prepeva in se igra in skače, da je veselje. Otroško srce še ne pozna življenja britkosti, hinavščine ne pozna, vsakemu zaupa, povsod vidi le veselje. — Skoraj še lepša je odrasla mladost, ako ohrani nedolžnost in živi v strahu božjem. O, kdo pač z veseljem ne misli na vesela leta svoje mladosti, zlasti, ako je bil tako srečen, da je ohranil nedolžnost in ni zgubil sladkega miru svojega srca. Mladi ljudje še ne vedó in ne verjamejo, da je življenje polno bodečega trnja in pekočih skrbi, ker še niso nič skusili o tem. Človek navadno šele čuti težo življenja, kadar se mu naloži na rame. Nedolžna mladost je podobna prijaznemu pomladanskemu jutru, ki obeta veselo prihodnjost. Ako je stopil človek v moško starost, zdihuje pač večkrat pod težo in vročino dneva in zopet in zopet zdihuje: Oh, kako težavno je življenje! Vendar pri vsem tem je življenje lepo v moški starosti. Kajti lepo in častitljivo je, ako verni krščanski mož in pobožna žena v moči svojega življenja pridno delata v čast božjo in v svoj in v svoje družine časni in večni blagor. Podobna sta taka dobra mož in žena vsako leto cvetočemu in sadonosnemu drevesu. Dà, lepše in častitljivejše stojita mož in žena v krepki moški starosti, kakor brezskrbna, lahkomišljena in prešerna mladost.

Ali najlepši čas življenja je vendarle vesela, blagoslovljena starost, ki se najde po poti pravice in časti, in ki mirno gleda nazaj na svoje delavno in sveto življenje, in ki z veselim upanjem more gledati na obilno povračilo, ki ga jej je Bog pripravil v večnosti za njena mnoga dobra dela.

Pač nam je ljuba pomlad. Pa v spomladi je še vreme nestanovitno. Všeč nam je tudi poletje s svojimi svetlimi, dolgimi in gorkimi dnevi; pa vročina je včasih velika in večkrat je hudo vreme z bliskom, treskom in točo. Pa še bolj nam je všeč jesen, ker je vreme bolj stanovito, in ker so vrtni in polja polni sadja in sadežev. Ako tedaj primerjamo pomlad z mladostjo, poletje z moško starostjo, lahko primerjamo starost z jesenjo in z zimo. S kolikšnim veseljem spravljamo jeseni božji blagoslov, sadje in druge sadeže z vrtov in s polja, in kako dobro dé pridnemu hiš-

nemu gospodarju, ako v gorki hiši s svojo družino vživa sad svojega truda in dela, in počiva od težkih poletenskih del.

Tako se godi tudi starčku, ki je v svoji mladosti in v svoji moški starosti pridno in zvesto izpolnjeval svoje dolžnosti. Vesel in potolažen more nazaj gledati na tisoč in tisoč skrbi, ki jih je srečno prestal, na tisoč in tisoč nadlog, ki jih je srečno pretrpel, na tisoč in tisoč skušnjav, ki jih je srečno premagal, na tisoč in tisoč dobrih del, ki jih je pred seboj poslal v večnost. Pač je starost sama na sebi nekaka bolezen, ker pešajo človeku moči in pridejo na starost marsikatero težave; pa na vse to se je že starček pripravil, in vse to mu oznanuje, da ga v večnosti kaj boljšega čaka, namreč obilno plačilo za vse, kar je iz ljubezni do Boga delal ali pretrpel. Na to veselo prihodnjost pogostoma misli, in če je bilo že v njegovi mladosti in moški starosti njegovo veselje, se z Bogom pogovarjati in v molitvi iskati moč in tolažbo pri svojih težavnih delih in skrbeh, je posebno zdaj v starosti njegovo najljubše in prijetnejše opravilo, se pogovarjati z Bogom, z Marijo in s svetniki. Težavna dela prepušča zdaj mladim in krepkim rokam, med tem ko sam za-se in za mlade moli. Vendar pa koristi tudi mladim, ker jim vé marsikaj svetovati zaradi svoje modrosti in skušnje, ki si jo je pridobil, in tako si množi celó na svoje stare dni svoje zasluženje pri Bogu. In tako je pobožni starček vesel celó na svoje stare dni in gre kot nekaj stari Simeon poln zaupanja iz tega sveta, kadar ga Bog pokliče, da prejme v večnosti obilno plačilo, ki si ga je zaslužil v svojem življenju z božjo pomočjo. Pa še po svoji smrti ostane v blagem spominu; kajti sv. pismo pravi: *V večnem spominu ostane pravičen in ni se mu treba bati, da bi se slišalo po njem slabo govorjenje.* (Ps. 111, 6.) Spomin na njegovo lepo, pobožno življenje spodbada tudi ostale žive, da bi v dobrem stanovitni ostali do konca.

Vprašam vas zdaj, preljubi, ali ne želite vi, ki ste še mladi, ali pa ste že v moški starosti, ali ne želite doživeti tako blagoslovljene vesele in častitljive starosti? Mislim, da gotovo to želite. Ako pa to želite, upam, da bote pa zdaj radi slišali pripomočke častitljive in vesele starosti.

II. Prvi in najboljši pripomoček k temu je **d o b r a v e s t**. »Dobra vest je kot vedno vesela pojedina«, kakor Bog sam pravi, in kakor potrjuje vsakdanja skušnja. Dobra vest daje vselej najboljšo tolažbo človeškemu srcu. Dobra vest daje mladosti nedolžno veselje in veselost, dobra vest ohrani tudi v moški starosti

pri mnogoterih težavah in vojskah srčnost in zaupanje na Boga in zadovoljnost. Dobra vest pa je tudi za starost najboljša blazina, na kateri se človek v starosti najboljše spočije. O kako sladka tolažba za starčka, če more mirno pogledati nazaj v svoje življenje, se ne sramuje svojega življenja, in se ne trese pred odgovorom pri božji sodbi. Kolikšna tolažba za starčka, če more misliti in reči: Hvala Bogu, po svoji slabi moči sem spolnoval svoje dolžnosti, svoje telesne in dušne moči sem obračal v čast božjo in v svoje in svojega bližnjega zveličanje, vero sem ohranil in po veri sem živel in ohranil sem dobro ime. Srečen je vsak, ki more v svoji starosti tako misliti in govoriti. Pa bote rekli: Kje pa je tak človek, ki bi si ne imel nobene neumnosti ali nerodnosti očitati iz svoje mladosti, ali iz moške starosti? Prav imate, kajti res je prav malo ljudi, ki bi prinesli nedolžnost v svojo starost, posebno dandanašnji, ko je toliko pohujšanja in ko stariši in predniki vse premalo pazijo na sebi izročene. Vender pa tudi dandanašnji nekateri srečno pridejo skozi mnogotere nevarnosti v starost, ne da bi si morali očitati kake večje zmote. Se-ve, da brez malih napak nobeden ni, pa male napake ne jemljejo veselja v starosti, ker take napake popravlja človek z molitvijo, z dobrimi deli, s pogostnim kesanjem in večkratno spovedjo in s svetim obhajilom. Sicer se tudi veliki grehi z resnično pokoro zbrisejo, in človek more potolažen in vesel biti na starost pri misli, da mu je Bog odpustil zmote njegovega življenja; ali popolne gotovosti o tem ne more imeti in večkrat ga obhaja pekoča skrb, ali mu je Bog odpustil vse ali ne. Koliko srečnejši je torej tisti, ki si v svoji starosti ne more očitati nobene večje zmote ali pregrehe iz svojih mladostnih ali moških let, še manj pa iz svojih starih let, kajti tudi v starosti more človek marsikaj neumnega in hudobnega storiti.

Zategadelj, preljubi, ki ste še v mladostnih ali v trdnih moških letih, in želite kedaj doživeti veselo in blagoslovljeno starost, nikar ne pozabite, da to častljivo srečo doseže le tisti, ki je ohranil svojo vest čisto in hodil po poti pravičnosti, in prizadevajte si vsegdar, dolžnosti svojega stanu zvesto spolnovati, in v malih in v velikih rečeh Bogu zvesto služiti, in svoje srce čisto obvarovati pred vsakim, zlasti velikim grehom.

In k dobri vesti je pa najbolje potrebna ž i v a v e r a. Živa vera človeka varuje vsacega greha. Kajti verni kristjan se spominja vsegdar vsegapričujočnosti, svetosti in pravičnosti božje, zato se

povsod boji greha. Verni kristjan se spominja tudi svoje slabosti, mnogih nevarnosti in skušnjav. Zato pogostoma moli in se priporočuje v varstvo Bogu, Materi božji in svojemu angelu varhu. In on dobiva tudi od zgorej pomoč, in z božjo pomočjo se ogiblje nevarnosti in ohrani mir vesti, in kjer se pa ne more ogniti nevarnosti, z božjo pomočjo skušnjavo srčno premaga. Verni kristjan ljubi Boga in zaupa na Boga, in kolikor bolj Boga ljubi in je iz ljubezni Bogu pokoren, toliko bolj po otroško zaupa na Boga; on popotuje brez velikega greha skozi življenje, je z Bogom sklenjen in uživa dušni mir in tolažbo. Verni kristjan pristopi k mizi Gospodovi in tam dobiva veselje in srčnost do vsega dobrega in moč zoper vse hudo in skušnjave, da ga nič ne more odvrniti od Boga.

Verni kristjan zaupa v križih in težavah v Boga in ne obupa, ker ve iz svoje skušnje, kolikokrat mu je že prečudno Bog pomagal v njegovem življenju.

Verni kristjan, ki je v zakonu in mu Bog kaj otrok dá, izreja te v strahu božjem, zato mu le-ti delajo veselje in tolažbo na stare dni.

Verni kristjan ljubi tudi svojega bližnjega in živi z vsemi v miru; raji potrpi, kakor da bi se s sosedi kregal in tudi rad pomaga bližnjemu v potrebi po svoji moči.

Vse to do zdaj omenjeno, ljubezen do Boga in do bližnjega, pogostna molitev in gorečnost v službi božji, večkratno vredno prejetje svetih zakramentov, treznost in pridnost, krščanska izreja otrok in sploh bogaboječe življenje so zgolj pripomočki k veseli, blagoslovljeni in častitljivi starosti.

O kako častitljiv je vesel, pobožen in mnogoskušen starček, kakoršen je bil n. pr. pobožni Simeon! Nasproti pa, kaj je bolj žalostnega in strašnega, kakor kak star, neveren in brezbožen človek, ki je grd preklinjevalec, pijanec, nesramen in pohujšljiv v govorjenju in zadržanju!

In kaj hočem zdaj za sklep še drugega reči, kakor to: o vi pošteni ljudje, ki ste se po poti pravice in časti postarali, zahvalujte Boga, da vas je varoval v vašem življenju kakih velikih zmot, in varujte se na starost kakih neumnosti, da ne bote izgubili mirne vesti. Ako pa kdo starejših izmed vas ne more z veseljem gledati na pretekla leta svojega življenja, naj vsaj zadnji čas svojega življenja obrača v resnično pokoro. — In vi, mladi ljudje,

ste slišali, po katerih potih se pride do častitljive starosti. Poprijemajte se torej teh pripomočkov, da bote mirni, veseli in častitljivi v svoji starosti, in na koncu svojega življenja lahko rekli s pobožnim Simeonom: *Zdaj, Gospod, pusti svojega hlapca v miru zaspati!* Amen.

J. Kerčon.

Priložnostni govori.

Govor

o pogrebu + č. g. Jožefa Benkoviča

v Kamniku, dné 8. novembra 1901.

Consummatus in brevi explevit tempora multa.

Zgodaj je končal, pa je spolnil mnogo let.

(Modr. 4, 13.)

Žalostna, oh tako tožna prilika nàs je strnila danes na tem svetem kraju. Posloviti se nam je od milega rojaka, pa tudi od predragega duhovnega tovariša, preden ga pospremimo do mirnega kotička na pokopališču na Žalah, kjer bo poslej počival od svojega truda. Kaj lepo se skladajo ž njim besede, katere mi narekuje knjiga Modrosti: *Zgodaj je končal*. Oj, hitro, vse prehitro je prišla ta ločitev! In kakor skrbni vrtnar toži po rahli cvetki, katero je zamorila prva jesenska slana, tako tudi nam vsem danes žalosti klone srce, ko gledamo pred seboj le še telesne ostanke moža, ki je preminol v najboljši dobi življenja. v dobi, ko je v njegovih prsih počivalo še toliko načrtov za prihodnjost, ko je v njegovem srcu kipelo še toliko svetih želja v korist pobožnim vernikom, v proslavo domovini. Ali bil je zares rahla cvetka: od mladosti šibkega zdravja se je v neprestanem delu kakor bela sveča le prezgodaj povžil. Obledela je, ovenela, posušila se je ta rahla cvetka tako hitro, po človeško misliti, toliko prezgodaj... In zato je žalost napolnila naša srca.

Zgodaj je končal. Okvir njegovega življenja je jako preprost in enostaven. Porodil se je v Kamniku dné 25. februarja 1869. Ko je nekoliko odrasel, so ga poslali stariši v samostansko šolo domačega mesta, kasneje v Ljubljano na gimnazijo. Prišel je v Alojzijevišče, izvrstno dostal srednje šole, stopil v bogoslovje in postal duhovnik 23. julija 1892. Najprej je služboval v Novem Mestu kot kapiteljski vikarij, potem v Naklem, odkoder je prišel

za spirituala v Alojzijevišče v Ljubljano; odtod se je preselil v bližnjo komensko faro, kjer ste ga pač vsi poznali. Pred nekaterimi meseci je vstopil v red č. oo. cistercijanov v Stičini, a že je neusmiljeno gospodarila v njem smrtna klica, vsled katere je moral zapustiti hišo s strogim dnevnim redom. Pri svojem dolgoletnem prijatelju, župniku velesovškem, se je mudil zadnje tedne in od tam ste ga danes pripeljali v rodno mesto, da ga položimo k poslednjemu počitku v očetovo gomilo na Žalah. Komaj je dopolnil 32 let. *Zgodaj je končal.*

A kakor je kratek in preprost okvir njegovega življenja, tako šele dobimo pravo sliko našega pokojnika, ako si ogledamo njegovo delovanje. *Spolnil je mnogo let.* Pač res! Dasi je le kratka doba njegovega življenja, vendar je v tem kratkem času storil toliko, kakor bi bil živel do pozne starosti. Pokojnik je imel namreč redko milost od Boga, da je že v zgodnji mladosti uvidel, kam ga Bog kliče. Spoznal je tudi zgodaj, katerih vednosti si mora nabrati, da bo kesneje tembolj zvesto vršil svoje dolžnosti. Zato se je resno poprijel učenja; učil se je, raziskaval, uril in vadal malone do zadnjega vzdihljaja. Če komu velja, velja njemu pesnikov izrek: »Dolžan ni samo, kar velewa mu stan, kar more to mož je storiti dolžan.« Oj, kako daleč je segel v zgodovinskih študijah! Cerkveno zgodovino domače in sosednjih škofij je poznal tako natanko, da bi mu v tem pogledu ne znal dobiti tekmeča. Kulturno zgodovino našega naroda v prejšnjih stoletjih nam je v raznih spisih naslikal tako živo, da jih kar pred seboj vidimo svoje pradede, kako se vojskujejo proti Turkom, kako se branijo krivoverceev, kako delajo, molijo in vzdihujejo ob zlih in nevarnih časih. Največje veselje pa je imel do slovstvene zgodovine. Poznal jo je tako natančno, da ga skoro ni pisatelja, niti najbolj pozabljenega, katerega ne bi znal dostojno oceniti. Zlasti je rešil čast marsikateremu duhovnemu tovarišu iz prejšnjih let ali stoletij, katerega so drugi slovstveni zgodovinarji ali popolnem prezrli, ali pa tako enostransko presodili, da bi ga poznejši svet mogel preje proklinjati, nego spoštovati. Ne porečem preveč, ako trdim, da je bil naš pokojnik apologet slovenskega duhovništva, ki je z raznimi monografijami dokazal, da je duhovski stan, zlasti po naši domovini, vsekdar bodril in tolažil, učil in vedril naše ljudstvo, da mu je ob vsaki priliki kazal pravo pot do pristne omike in napredka, da torej našim duhovnikom pristoja v prejšnjih, kakor tudi v sedanji dobi ne le radi vzviše-

nega stanu, marveč prav tako radi njih vsestranskega delovanja, prvo mesto med sinovi našega naroda. In pisateljstvo njegovo je imelo vzpričo tega jako znamenitih posledic. Mi duhovniki smo se krepili in bodrili z zgledi slavnih prednikov za nadaljnje trude in boje, ljudstvo pa je iz teh spisov spoznavalo svoje prave prijatelje in si jih ni dalo vzeti dobro vedoč, da bi bilo sicer brez tolažbe v nesreči, brez pomoči v sili, da bi brez duhovnikov tavalo semtertja kakor sirota, brez očeta in matere, kakor zapuščena čreda brez pastirja.

A to le mimogrede. Največjega pomena je bilo pokojnikovo duhovsko delovanje. Oj, kako dobro je umeval duhovnikov poklic današnji čas! Uverjen je bil, da v današnjih burnih časih ni zadosti, ako kdo deluje le v spovednici, na leci, pri bolnikih. S peresom je treba dostikrat braniti resnico in pravice katoliške cerkve. Zato je kot mlad duhovnik poleg mnogih svojih stanovskih opravil več let prav spretno urejeval v Novem Mestu »Dolenjske novice«. V Ljubljano prišedši je zopet uvidel, kako potreben bi bil dijakom modro sestavljen molitvenik, in ni miroval preje, dokler ni na svetlo prišel njegov »Flos iuvenilis«, »mladeniški cvet«. Tihemu potoku podoben, ki mirno dalje teče in njive in senožeti napaja z blagodejno mokroto, neutrudni čebelici sličen, ki dan za dnem, trenutek za trenutkom zbira sladki med, je deloval tudi naš pokojnik v svojem poklicu: njegova neugasljiva žeja po delu je glavni vzrok, da je moral tako rano izdihniti svojo dušo. Oj, kako je vsak čas rad pohitel k bolniški postelji, kako je milo tolažil betežnike, kako potrpežljivo jim je lajšal zadnje trenutke življenja! Kako skrbno se je pripravljal za cerkvene govore, da je kakor bister vrelec vrela beseda božja iz njegovih ust! Kako milo je poučeval in zbiral okrog sebe šolsko mladino! Kako vneto je pospeševal mej verniki česčenje sv. Rešnjega Telesa! Koliko je storil in se žrtvoval za Marijine družbe! Kako veselo in neutrudno jo je vodil v sosednji župniji komenski! Res, čuditi se moramo njegovi neugnani marljivosti, s katero je kot dobri pastir neutrudno vodil ovčice na dobro pašo. Izgubljenega sina in Nikodema, Marijo in Marto, — vse je bil pripravljen vsak čas sprejeti, jih poučevati, tolažiti, na pravo pot navajati, vsem je hotel vse postati, da bi vse Kristusu pridobil. — Čudno bi se nam zdelo, kako je pokojnik pri svojih šibkih močeh mogel razviti tako vsestransko delovanje, ako bi nam njegovo življenje ne podajalo ključa do te zagonetke. Pokojnik je bil duhovnik po božjem

Srcu. Te besede nam vse pojasnijo. Izza mladih nog se je prostovoljno vklenil v jarm Gospodov. S štirinajstimi leti je bil sprejet v tretji red sv. Frančiška. Od dijaških let nadalje je vsak mesec vsaj enkrat stopil k sv. Obhajilu. Ob kažipotu skrbnega spovednika je v zorni mladosti — v letih, ko prevladuje pri mnogih skrajna lahkomišljenost — že okušal, kako sladak je Gospod. Zvesto je častil preblaženo Devico, vsako jutro in vsak večer je njeno svetinjico pobožno poljubljal. Posebno je gojil tudi češčenje sv. Alojzija, katerega je v življenju natančno posnemal v čistosti in nedolžnosti. Odkar je izrekel pred obličjem svojega škofa besede: Dominus pars haereditatis meae — Gospod je del moje dedščine, od tedaj je kazalo vse njegovo življenje, kako ga bolj in bolj prešinja duh Kristusov. Le čednosti je živel in vednosti, a dobro je vedel, da vednost brez pobožnosti napihuje, da le vednost združena s čednostjo povzdiguje. Zato pa si je iskal pomoči v potrebah, tolažbe v nadlogah, moči v slabosti tam, kjer Kristus stoluje in kliče: Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis! — Oj, koliko ur je preklečal v molitvi pred tabernaklom! Koliko se je zatajeval izza mladih let v malih rečeh! Koliko je prestal v zvestem spolnjevanju dolžnosti svojega stanu! *Explevit tempora multa.*

In če je malo mesecev pred svojo smrtjo še sprejel meniško haljo, tega koraka ne smemo drugače soditi, nego po besedi svetega Pavla, ki pravi: Castigo corpus meum et in servitutum redigo, ne forte dum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar. *Mrtvim svoje telo in v sužnost ga devam, da se morda, ko drugim pridigujem, sam ne pogubim.* Ko je stiškim in pletarskim tmenihom z mnogim trudom pomagal pripraviti nov dom v deželi, je hotel tudi sam bivati med menihi, da bi si tem laže ugasil vedno večje hrepenenje po popolnosti, da bi si tem bolj gotovo pripravil srečno večnost. Ali Bog se je ozrl na svojega služabnika: videl ga je, da je dozorel za večnost in presadil ga je iz vinograda Gospodovega v raj nebeške slave.

Predragi verniki! Ako bi ne poznali namena človekovega, ako bi ne vedeli, da biva nad nami neskončno modri Bog, bi se žalostno vprašali, kakor so se pogosto apostoli, rekoč: Gospod, zakaj se je to zgodilo? Zakaj si poklical tako zvestega delavca tako rano iz vinograda svojega? Toda, ker vemo, da nam brez volje božje niti las ne pade raz glavo, niti vrabec raz streho, zato moramo kot katoliški kristijani tudi ob tej žalostni uri zvesto

moliti: *Zgodi se Tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji!* Uverjeni, da človek mora v hišo svoje večnosti (Prid. 12, 5), da nimamo tu stanovitnega sedeža, ampak prihodnjega iščemo (Hebr. 13, 14), se potolažimo z zavestjo, da je naš pokojnik prestal zemeljske trude in boje, da je srečno premagal sovražnike svojega zveličanja, da je vrlo dobro napravil zadnjo izkušnjo o vsem svojem življenju, da je dal dober odgovor o vsem svojem hiševanju. Oj, trdno upanje imamo, da je že čul presrečne besede Gospodove: *Euge serve bone . . . Blagor tebi, dobri služabnik, ker si bil v malem zvest, ker si mi malo let na zemlji zvesto služil, te postavim nad veliko: pridi v veselje svojega Gospoda! Posedi kraljestvo, ki ti je pripravljeno od začetka sveta!* — Toda, če bi bila neskončna pravica božja našla nad njim kake nepopolnosti, kako senco ali pego, tedaj pa je naša dolžnost, da mu pomoremo s svojimi molitvami in z daritvijo svete maše, da se čimpreje njegova duša očisti vseh madežev in vzleti naravnost pred prestol božje slave. To je zadnja obljuba, s katero se poslovimo od svojega tovariša!

Dá, predragi pokojnik, vračáš se v zemljo, iz katere si vzet. Zaprto ti je oko, ki je bilo tako milo zrcalo tvoje nedolžne duše; utihnili so usta, ki so tako rada oznanjevala slavo božjo; otrpnila je roka, ki je tako spretno in stanovitno sukala pero v slavo božjo in v čast domovini. Mirno ti počiva telo v krsti, duša pa je vzletela v nadzemske višine, kamor jo je poklical pravični sodnik. Toda živel si na svetu kot katoliški kristjan, poln vere, upanja in ljubezni. In prav to je zdaj za nas največja tolažba. Vera se je izpremenila v gledanje, upanje v uživanje, ljubezen pa, ki nikoli ne mine, se ti je na novo razcvetla v večnosti, tista čista, neizkaljena goreča ljubezen do Jezusa, katero si na zemlji zvesto in stanovitno razširjal. Oj, le glej, moli in uživaj v nebeski slavi svojega ljubljenega Zveličarja in njegovo presveto Mater in prosi tudi za nas, svoje prijatelje in duhovne tovariše, da srečno prebrodimo viharo morje zemskega življenja in kdaj dospemo vsi v varno pristanišče nebeške sreče. Dotlej pa bodemo v duhu s teboj sklenjeni prosili Boga: *Gospod, daj mu večni mir in pokoj in večna luč naj mu sveti! Naj v miru počiva! Amen.*

Dr. A. Karlin.

Krščanski oče.

VI. Ključ zakonske sreče.

(Konec.)

c) Krščanski zakonski razodevajo svojo ljubezen posebno tudi s tem, da drug z drugim potrpijo. Mož ni angel, žena tudi ne: oba sta slabotna človeka, ki sta podvržena grehu in imata polno napak. Takrat, kadar se ljudje ženijo, se tacih napak navadno ne vidi, ker se jih noče videti. Strast oslepi. Ko se je pa prva udanost ohladila, se začne take črne pike ali maroge kazati čedalje bolj, in utegnejo postati nadležne. Oh, če se ne znata mož in žena nič zatajevati in nič premagovati, kolik križ sta si drug drugemu! Zakonski so dolžni zavoljo Boga brzdati svoje slabe lastnosti (naglo jezo, kletvino, strupen jezik, klepetavost, pijančevanje itd.), da lažje skupno živijo. Zato naj si resno prizadevajo pri vsaki sv. spovedi, tudi naj molijo za to, da bi mogli drug drugiega bremena nositi. Treba je včasih res čudovito veliko potrpeti; žena mora tudi molčati včasih, in če bi tudi prav imela. Potrpi se, molči se, kadar se vidi, da bi bila vsaka besedica le olje na ogenj. (Sv. Ivana Šantalska. Sv. Monika.) Tako mora biti celo zakonsko življenje dolga šola zatajevanja in posvečevanja samega sebe. Kjer sta mož in žena taka, tam ni mogoče, da bi se za hudo sprla. Če se tudi kaj sporečeta, večerna molitev že to poravna, sv. obhajilo pa zopet mir zapečati.

d) Posebno znamenje prave zakonske ljubezni je, da skrbita mož in žena za medsebojno dušno zveličanje. Če mož krščansko ljubi svojo ženo, gotovo mora pred vsem želeti, da žena pride v nebesa; in tudi žena mora želeti, da mož tako živi, da se zveliča. Sv. apostol Pavel vpraša: *Odkod veš, o žena, če ne boš moža zveličala? Odkod veš, o mož, če ne boš žene zveličal.* (I. Kor. 7, 16.) In zopet: *Posvečen je neveren mož po verni ženi, in posvečena neverna žena po vernem možu.* (I. Kor. 7, 14.) Kako lepo je to, če mož in žena noč in dan gorita kakor dve sveči, v čast božjo in v spodbudo svojim otrokom. Koliko slajše jima je zakonsko življenje, če se vspodbujata drug drugiega v molitvi, prejemanju sv. zakramentov in drugih dobrih del, posebno v tem, da za Boga odgojujeta otročiče. To je res sveta ljubezen, kakršna je vladala med svetimi zakonci in vladala vzlasti v sveti družini nazareški. Ali je to pač spodobno za krščanskega moža, če zasmehuje ženo,

če hoče kaj več za Boga storiti, in ji dela vse mogoče ovire? — Napake in strasti, katere ima mož (verska mlačnost, sovraštvo proti sv. cerkvi, zanemarjanje nedeljske sv. maše, preziranje posta itd.), morejo s časom ostrupiti tudi prej dobro in verno ženo. Če je pa žena v dobrem vtrjena, možata, more s svojim stanovitnim, dobrim zgledom možu odpreti nebesa. In kako sladka je tolažba v smrtni uri, če ji pravi vest, da se je mnogo trudila za moževo zveličanje.

Če se mož in žena res ljubita, gotovo bota želela, da v nebesih prideta skupaj. Zato vesta, da morata sveto živeti in si pomagati ne samo v časnih, ampak tudi v dušnih rečeh. Ne bota si pridigala drug drugemu, marveč najboljša pridiga bo dober zgled, katerega si bota dajala, — in pa molitev.

e) Neizogiben sad medsebojnega posvečevanja je — trdna zakonska zvestoba. — Kakšna slaba misel se potem niti pokazati ne more. Če vé žena, da se mož Boga boji, mu bo žena zvesto zaupala, pa tudi mož ne bo mogel sumničiti svoje žene, ker je prepričan o nji, da se hoče varovati vsakterega greha.

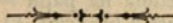
Vse to je nasledek nadnaravne zakonske ljubezni; in ta je le tam, kjer je Bog v zakonu.

Tak je krščanski zakon, kakršnega je hotel Jezus Kristus in siga želi sv. katoliška cerkev.

Za sklep izražamo le še željo, da bi vsi zakonski se pridno trudili tako živeti, kakor tirja sveti zakon. Posebno naj možje molijo pri sv. maši, in kadar gredó k spovedi, da bi bilo vse prav v njihovem zakonu. Zakaj to priporočam? — Slab zakon je tudi slaba šola za otroke! Dober, krščanski zakon je krščanska šola za otroke. Če bi bili otroci samo očetovi, bi bil samo oče za nje odgovoren; ker so pa otroci tudi materini, zato je odgovorna tudi mati. Zato smo govorili o dolžnostih moža in žene.

Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz med njimi — je rekel Kristus. Glejta torej, mož in žena, da bota živela v Kristusovem imenu, potem bo tudi Jezus prebival med vama. Amen.

J. Mikš.

Pogled na slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja za l. 1901.

1. *Pamet in vera*. Slovenskemu narodu v potrditev njegove vere spisal I. M. Seigersch mied, duhovnik ljubljanske škofije. — Dolgo časa že se je povdarjala po shodih in listih misel, kako potrebna bi bila za naše ljudstvo knjiga, ki bi v primerni, umetni obliki podala zagovor (apologijo) katoliške vere. Letos je z njo razveselila svoje člane Mohorjeva družba. Knjige smemo biti prav veseli in si od nje obetamo mnogo dobrih sadov. Potrebna je bila, da nobena bolj. Saj nam je le predobro znano, kako se dandanes med ljudstvom pojavljajo razni krivi preroki, ki se zaganjajo bodisi iz hudobije, bodisi iz nevednosti v to ali ono versko resnico, ki je nad vse draga katoliškemu kristjanu. Tako se dogaja, da neredko izklijajo v srcih poštenih katoličanov verski dvomi, ki preté uničiti pobožno setev verskega prepričanja. Zato smo od srca hvaležni odboru Mohorjeve družbe, ki je pričela z omenjeno knjižico graditi jez proti indiferentizmu ali neverstvu mej našim narodom. Pisatelj se je trudil, da je sestavil knjigo v obliki, ki bo brez dvojbe ugajala našemu ljudstvu. Nbroj prekrasnih, mikavnih zgledov nam navaja; zbral je iz raznih pisateljev in zbirk učenjakov tehtnih citatov, ki potrjujejo in dajejo tem večjo veljavo resnicam, katere razvija. Celo napisi na posamnih poglavjih so tako zanimivi, izbrani, da se nehoté čitatelj vpraša, kaj bo pač povedal pod tem zaglavjem? — O razvrstitvi tvarine bi se dalo marsikaj povedati, toda v tem pogledu, zdi se, moramo prepustiti pisatelju prosto roko, naj razdeli posamene oddelke po svojem ukusu, ker se vidi, da gleda zlasti na to, kako bode spis čitatelju bolj zanimiv in užiten. Povdarjali bi na tem mestu le še to misel, naj bi se naši duhovniki v svojih cerkvenih govorih, pa tudi v katehezah v višjih razredih na „Pamet in vero“ ozirali in ob raznih prilikah ljudstvo na knjigo opozarjali. Na ta način bo knjiga zopet in zopet romala v roke naših rojakov in jim omilila bolj in bolj vero in spoštovanje do katoliške cerkve in njenih naprav. — Gledé na razna tuja imena, katera navaja pisatelj tako, kakor jih izgovarjamo, bi bilo še želeti, da bi jih spremil z naglasom, n. pr. Bugvé, Dipaulú itd. Pri prihodnjih zvezkih pa naj tiskar rabi vselej ključice, kadar bo hotel natisniti Č ali Ž. V prvem zvezku jih je prav pogosto-prezrl. — Našim verskim nasprotnikom knjiga ne ugaja. Prav to nam potrjuje, kako je času primerna in potrebna. Le naprej z apologetiko!

Dr. A. K.

2. *Za srečo*. Povest Spisal Fr. Malograjski. — S to knjigo je podala Mohorjeva družba zelo zabavno povest slovenskemu narodu, a hkrati tudi dovolj glasno zaklicala: Ne v Ameriko! Vsaj v Ameriko nikar po agentih in sleparjih kar tjevdan na slepo srečo. Povest ima kot pač vsaka stvar pod božjim solncem, solnčno in senčno stran. V rokah preprostega človeka je to delo, za katero se pulijo in požirajo. V povesti je mnogo zapletkov, mnogo dejanja, napeto se čaka razvozlanja — in to vleče. Pisatelj je tu pogodil željo in vkus preprostega, čisto neomikanege ljudstva. Tudi je z mnogimi prizori dokazal, kako slikovito zna risati kmetiško življenje, kako gladek mu je dialog in kako pozna vrline in napake našega ljudstva. S tega stališča pisatelju čast, dosegel je brzkone namen, kateri si je stavil s to povestjo: zanimal bo in brez pridig učil. — Toda, če denemo povest pod umetno kritični nož, tedaj se pa stvar pokaže v čisto drugačni luči. Pisatelj je že sam nekoč zagovarjal slučaj v povesti, tega ne taji nihče, da so slučajji in in da se tuintam rabijo tudi v povesti. Toda v tej povesti je nekaj stvari že tako naivno slučajnih, da izobraženemu bravcu presedajo. Odkrito povemo, da celo Karla Maya, tega največjega mojstra v podobnih sizejih, se človek hitro naveliča. A njega Malograjski z daleka ne dosega. Stvar je brez umetniške vrednosti, fantastično zmetana na papir — v naglici, kar se očitno kaže, kar je potrdilo že število izobraženih bravcev, ki vsi jednoglasno želijo našemu plodovitemu pisatelju v njegovo lastno korist prav nesebičnim srcem: „Festina lente!“

F. S. F.